

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**KIRŞEHİR İLİ KAMAN İLÇESİ'NDE BEŞ
ŞİŞLE ÖRÜLEN YÜN ÇORAPLAR**

ZELİHA PİRİ

EL SANATLARI ANA SANAT DALI

ARALIK 2020

**KIRŞEHİR İLİ KAMAN İLÇESİ'NDE BEŞ ŞİŞLE ÖRÜLEN YÜN
ÇORAPLAR**

Zeliha PİRİ

DANIŞMAN Dr. Öğretim Üyesi Horiye ÇIRAKOĞLU

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANA SANAT DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜŐÜ**

ARALIK 2020

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Zeliha PİRİ

02.12.2020

KIRŞEHİR İLİ KAMAN İLÇESİ'NDE BEŞ ŞİŞLE ÖRÜLEN YÜN ÇORAPLAR
(Yüksek Lisans Tezi)

Zeliha PİRİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Aralık 2020

ÖZET

Araştırmanın konusu, Kırşehir İli Kaman İlçesi'nde beş şişle örülen yün çoraplar olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı; Yörede beş şişle örülen çorapların boyut, araç - gereç, kompozisyon, motif ve teknik özelliklerini incelemek, desenleri çizerek kaynak oluşturmaya çalışmaktır. Araştırmanın evrenini Kırşehir İli Kaman İlçesi'nde beş şişle örülen yün çoraplar oluşturmakta ve örneklemini yörede ulaşılabilen 30 örgü çorap oluşturulmaktadır. Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Beş şişle örülmüş olan 30 çorabın fotoğrafı çekilmiş, desenleri çizilmiş ve her bir ürün için bilgi formu hazırlanmıştır. Bilgi formlarında elde edilen verilere, bulgular ve yorumlar bölümünde yer verilmiştir. Örgü çorapların zemin renginde en çok krem renk, motiflerde ise çoğunlukla siyah, yeşil ve mavi renkler tercih edilmiştir. Ürünlerde en çok baklava motifi, balık motifi ve yılan motifine rastlanmıştır. İncelenen çoraplarda en çok yüz örgü tekniği uygulanmıştır. Çorapların çoğunluğunun ebatları 10cm.x32cm.-11cm.x25cm. aralığındadır ve motifler yerleştirilirken en çok yatay kompozisyon oluşturulmuştur.

Bilim Kodu : 40616
Anahtar Kelimeler : Örucülük, çorap, şiş.
Sayfa Adedi : 145
Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Horiye ÇIRAKOĞLU
ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-8289-3935>

WOOL SOCKS KNITTED WITH FIVE BOTTLES IN KIRŞEHİR PROVINCE

KAMAN DISTRICT

(Master Thesis)

Zeliha PİRİ

GAZİ UNIVERSITY

ENSTITUTE OF FİNE ARTS

December 2020

ABSTRACT

The subject of the research has been designated as wool socks knitted with five knitting needles in Kırşehir Province Kaman District. Purpose of the research; To examine the size, equipment, composition, motif and technical specifications of socks knitted with five needles in the region, to try to create a source by drawing patterns. The universe of the research is composed of wool socks knitted with five knitting needles in Kaman District of Kırşehir Province and 30 knitted socks, the sample of which can be reached in the region. This research is a descriptive research. Photographs of 30 socks knitted with five skewers were taken, their patterns were drawn and an information sheet was prepared for each product. The data obtained in the information forms are included in the findings and comments section. Cream color is the most preferred color for knitted socks and black, green and blue colors are mostly preferred for the motifs. Products include mostly baklava motif, fish motif and snake motif. Face knitting technique was mostly used in the examined socks. The sizes of the majority of the socks are between 10 cm.x 32 cm.-11 cm.x 25 cm and the most horizontal composition was created when placing the motifs.

Science Code : 40616
Key Words : Knitting, socks, knitting needles
Number of Pages : 145
Advisor : Lecturer Horiye ÇIRAKOĞLU
ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-8289-3935>

TEŐEKKÖR

Değerli hocalarıma ve canım aileme sonsuz teőekkÖrlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Kırşehir İli Hakkında Bilgi.....	11
2.2. El Sanatları	13
2.3. Hammaddesine Göre El Sanatları	13
2.4. Örücülük.....	14
2.4.1. Örücülüğün tarihçesi	15
2.4.2. Şiş örücülüğü.....	15
2.4.3. Şiş örücülüğünde kullanılan araçlar	15
2.4.4. Şiş örücülüğünde kullanılan gereçler	18
2.4.5. Şiş örücülüğünde kullanılan temel teknikler	22
2.5. Çorap Örücülüğünün Tarihçesi	33
2.5.1. Çorap	34
2.5.2. Çorap çeşitleri	34
2.5.3. Çorap örücülüğünde kullanılan renk, motif ve kompozisyonlar.....	34
2.5.4. Çorabın bölümleri	35
2.5.5. Beş şişle çorap örgüsü.....	36

3. YÖNTEM	49
3.1. Araştırmanın Modeli	49
3.2. Evren ve Örneklem.....	49
3.3. Verilerin Toplanması.....	49
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	50
4. BULGULAR VE YORUMLAR	51
4.1. Beş Şişle Örülen Çoraplara Ait Bilgi Formları	51
4.2. Beş Şişle Örülen Çorapların Analiz Tabloları.....	121
4.2.1. Beş şişle örülen çorapların ebatları	121
4.2.2. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan teknikler	121
4.2.3. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan renkler	122
4.2.4. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motifler.....	123
4.2.5. Beş şişle örülen çorapların kompozisyonları	123
4.2.6. Beş şişle örülen çorapların korunma durumları	124
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	125
KAYNAKLAR	127
EKLER.....	131
EK-1. Beş şişle örülen bebek tasarımı	133
EK-2. Bilgi formu örneği	143
ÖZGEÇMİŞ	145

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 4.1. Beş şişle örülen çorapların ebatlarının dağılımı.....	121
Çizelge 4.2. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan tekniklerin dağılımı.....	121
Çizelge 4.3. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan renklerin dağılımı.....	122
Çizelge 4.4. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motiflerin dağılımı	123
Çizelge 4.5. Beş şişle örülen çorapların kompozisyonlarının dağılımı.....	124
Çizelge 4.6. Beş şişle örülen çorapların korunma durumları	124

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil 2.1. Çorabın yandan görünümü.....	35
Şekil 2.2. Çorabın arkadan görünümü.....	35
Şekil 4.1. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 1	54
Şekil 4.2. Yılan motifi çizimi	54
Şekil 4.3. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 2	57
Şekil 4.4. Balık motifi çizimi	57
Şekil 4.5. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 3	59
Şekil 4.6. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 4	59
Şekil 4.7. Tarak motifi çizimi	60
Şekil 4.8. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 5	62
Şekil 4.9. Çengel motifi çizimi	63
Şekil 4.10. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 6	63
Şekil 4.11. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 7	66
Şekil 4.12. Artı motifi çizimi	66
Şekil 4.13. Yılan motifi çizimi	66
Şekil 4.14. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 8	68
Şekil 4.15. Baklava motifi çizimi.....	68
Şekil 4.16. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 9	70
Şekil 4.17. Gül motifi çizimi.....	71
Şekil 4.18. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 10	73
Şekil 4.19. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 11	75
Şekil 4.20. Deli yılan çizimi	75
Şekil 4.21. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 12	77
Şekil 4.22. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 13	79
Şekil 4.23. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 14	81

Şekil 4.24. Çiçek motifi çizimi	81
Şekil 4.25. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 15	83
Şekil 4.26. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 16	85
Şekil 4.27. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 17	87
Şekil 4.28. Baklava motifi çizimi.....	87
Şekil 4.29. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 18	89
Şekil 4.30. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 19	91
Şekil 4.31. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 20	93
Şekil 4.32. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 21	95
Şekil 4.33. Balık motifi çizimi	95
Şekil 4.34. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 22	97
Şekil 4.35. Deli yılan motifi çizimi.....	98
Şekil 4.36. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 23	100
Şekil 4.37. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 24	102
Şekil 4.38. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 25	104
Şekil 4.39. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 26	107
Şekil 4.40. Balık motifi çizimi	109
Şekil 4.41. Çakmak taşı motifi çizimi.....	109
Şekil 4.42. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 27	110
Şekil 4.43. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 28	112
Şekil 4.44. Baklava motifi çizimi.....	112
Şekil 4.45. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 29	114
Şekil 4.46. Gül dalı motifi çizimi.....	114
Şekil 4.47. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 30	116
Şekil 4.48. Gül dalı motifi çizimi.....	116
Şekil 4.49. Yılan motifi çizimi.....	116
Şekil 4.50. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 31	118

Şekil 4.51. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 32 120

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim 2.1. Bir ucu sivri şişler	16
Resim 2.2. İki ucu sivri şişler	17
Resim 2.3. Bir ucu gagalı şişler	17
Resim 2.4. Yuvarlak şişler	18
Resim 2.5. Tarak	20
Resim 2.6. İğ	21
Resim 2.7. Kirman	21
Resim 2.8. Öreke	22
Resim 2.9. Çıkırık	22
Resim 2.10. Başlangıç ilmeği atma 1	23
Resim 2.11. Başlangıç ilmeği atma 2	23
Resim 2.12. Başlangıç ilmeği atma 3	23
Resim 2.13. Başlangıç ilmeği atma 4	23
Resim 2.14. Başlangıç ilmeği atma 5	24
Resim 2.15. Basit ilmek atma 1	24
Resim 2.16. Basit ilmek atma 2	25
Resim 2.17. Basit ilmek atma 3	25
Resim 2.18. Basit ilmek atma 4	25
Resim 2.19. Basit ilmek atma 5	25
Resim 2.20. Basit ilmek atma 6	26
Resim 2.21. Yüz örgünün görünümü	26
Resim 2.22. Yüz örgü 1	27
Resim 2.23. Yüz örgü 2	27
Resim 2.24. Yüz örgü 3	27
Resim 2.25. Yüz örgü 4	27

Resim 2.26. Ters örgünün görünümü	28
Resim 2.27. Ters örgü 1	28
Resim 2.28. Ters örgü 2	29
Resim 2.29. Ters örgü 3	29
Resim 2.30. Ters örgü 4	29
Resim 2.31. Beş şişle çorap örgüsü 1	37
Resim 2.32. Beş şişle çorap örgüsü 2.....	37
Resim 2.33. Beş şişle çorap örgüsü 3.....	38
Resim 2.34. Beş şişle çorap örgüsü 4.....	39
Resim 2.35. Beş şişle çorap örgüsü 5.....	40
Resim 2.36. Beş şişle çorap örgüsü 6.....	40
Resim 2.37. Beş şişle çorap örgüsü 7.....	41
Resim 2.38. Beş şişle çorap örgüsü 8.....	42
Resim 2.39. Beş şişle çorap örgüsü 9.....	42
Resim 2.40. Beş şişle çorap örgüsü 10.....	43
Resim 2.41. Beş şişle çorap örgüsü 11.....	43
Resim 2.42. Beş şişle çorap örgüsü 12.....	44
Resim 2.43. Beş şişle çorap örgüsü 13.....	45
Resim 2.44. Beş şişle çorap örgüsü 14.....	46
Resim 2.45. Beş şişle çorap örgüsü 15.....	46
Resim 2.46. Beş şişle çorap örgüsü 16.....	47
Resim 2.47. Beş şişle çorap örgüsü 17.....	48
Resim 2.48. Beş şişle çorap örgüsü 18.....	48
Resim 4.1. Beş şişle örülmüş çorap 1	52
Resim 4.2. Beş şişle örülmüş çorap 2	55
Resim 4.3. Beş şişle örülmüş çorap 3	58
Resim 4.4. Beş şişle örülmüş çorap 4	61

Resim 4.5. Beş şişle örülmüş çorap 5	64
Resim 4.6. Beş şişle örülmüş çorap 6	67
Resim 4.7. Beş şişle örülmüş çorap 7	69
Resim 4.8. Beş şişle örülmüş çorap 8	72
Resim 4.9. Beş şişle örülmüş çorap 9	74
Resim 4.10. Beş şişle örülmüş çorap 10	76
Resim 4.11. Beş şişle örülmüş çorap 11	78
Resim 4.12. Beş şişle örülmüş çorap 12	80
Resim 4.13. Beş şişle örülmüş çorap 13	82
Resim 4.14. Beş şişle örülmüş çorap 14	84
Resim 4.15. Beş şişle örülmüş çorap 15	86
Resim 4.16. Beş şişle örülmüş çorap 16	88
Resim 4.17. Beş şişle örülmüş çorap 17	90
Resim 4.18. Beş şişle örülmüş çorap 18	92
Resim 4.19. Beş şişle örülmüş çorap 19	94
Resim 4.20. Beş şişle örülmüş çorap 20	96
Resim 4.21. Beş şişle örülmüş çorap 21	99
Resim 4.22. Beş şişle örülmüş çorap 22	101
Resim 4.23. Beş şişle örülmüş çorap 23	103
Resim 4.24. Beş şişle örülmüş çorap 24	105
Resim 4.25. Beş şişle örülmüş çorap 25	108
Resim 4.26. Beş şişle örülmüş çorap 26	111
Resim 4.27. Beş şişle örülmüş çorap 27	113
Resim 4.28. Beş şişle örülmüş çorap 28	115
Resim 4.29. Beş şişle örülmüş çorap 29	117
Resim 4.30. Beş şişle örülmüş çorap 30	119

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

%

cm.

mm.

vb.

yy.

Açıklamalar

Yüzde

Santimetre

Milimetre

Ve benzeri

Yüzyıl

Kısaltmalar

M.Ö.

M.S.

MEB.

Açıklamalar

Milattan önce

Milattan sonra

Milli Eğitim Bakanlığı

1. GİRİŞ

Problem durumu

Kültür, insanoğlunun yaşamak için gösterdiği çabalarla meydana getirdiği birikimlerdir. Bu birikimlerin, toplumun yaşama biçiminin en iyi tanıkları olduğu düşünülmektedir. Kültürel değerlerin en güzel örneklerini sanat gelenekleri ve bu geleneklerden yansıyan estetik değerlerin oluşturduğu bilinmektedir. Toplumların inançları etrafında şekillenen, derin anlamlar kazanan estetik değerlerin ortaya çıkardığı desenler ve tasarımlar fazla değişikliğe uğramadan bugüne kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir (Sağ,2012,s.116).

Sanat insanların duygu ve düşüncelerini, biçim, renk, çizgi ses, ritim ve söz gibi araçlarla etkili ve kişisel bir üslupla ifade etme isteğinden doğan ruhsal bir faaliyettir. Bir milletin kültürel kişiliğinin en canlı belgelerinden biri el sanatlarıdır. El sanatları toplumların yaşam biçimi olmuş, çeşitli el becerileri ile gönül güzelliklerini yaşamış ve yaşatmışlardır (Çiçek, 2015, s.1).

El sanatları, insanların ihtiyaçlarını gidermek, gelir sağlamak amacıyla ya da zevk için, malzemeye uygun olan tekniklerin, elle ya da basit araçlarla uygulanmasıyla ortaya çıkan bir sanat dalıdır.

El sanatlarının bir ülkenin kültürel kişiliğinin en canlı belgelerinden biri olduğu bilinmektedir. İnsanların barınma, giyinme, süslenme, avlanma ve eğlenme gibi ihtiyaçlarını karşılamada el sanatlarından yararlandığı görülmektedir. Tarih boyunca çeşitli kültürlerin beşiği olan Anadolu çok çeşitli ve zengin el sanatlarının merkezi olmuştur. El sanatları toplumların, zamanla gelişen ve yenilenen kültür değerleridir. İnsanlar farklı çağlarda hayata bakış açılarına yeni anlayışlar getirmiş kişisel ve toplumsal bütün sanat özelliklerini, kültürel yeniliklerle zenginleştirerek günümüze kadar ulaştırmışlardır. Teknolojisinin hızla gelişmesi ve zevklerin sürekli değişmesine karşın Anadolu el sanatları Türk kadınının yeteneği sayesinde çağdaş sanat anlayışına uygun olarak varlığını devam ettirmektedir. El sanatları içinde üslup ve tekniği bakımından önemli dallardan birisi de örücülük sanatıdır. Örücülük sanatı

el örücülüğü ve makine örücülüğü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Akpınarlı, 1995,s.2).

El örücülüğü içinde önemli bir yere sahip olan ve toplumun geleneksel özelliklerini yansıtan ürünlerden biri de çorap örücülüğüdür. Tıpkı başa ve bedene giyilen kıyafetler gibi çorapta ayağa giyilen bir kıyafet olduğundan temel ihtiyaçlar arasındadır. Kullanılan araç gerece kolay ulaşılabilmesi ve uygulanan tekniğin kolaylığı bakımından çorap örücülüğü yaygın olarak yapılan işler arasında yerini almaktadır. Türk halkının duygularını, ördüğü çoraplar üzerinde motif ve renklerle ifade ettiği bilinmektedir. Giyim kültürü içerisinde bulunan ve günümüzde de yapımına devam edilen el örgüsü çoraplar yüzyıllar boyu toplumun yaşayışı, zevki, sanat anlayışı ve el becerisi ile uygulanarak önemli bir yere sahip olmuştur.

Kırşehir İli Kaman İlçesi'nde geleneksel beş şişle çorap örücülüğü gelişen teknoloji ve kültürel değişimle beraber gündelik yaşam içerisinde işlevini yitirmeye başlamıştır. Her biri örüldükleri dönemin önemli birer kültürel temsilcisi, kültür taşıyıcısıdır. Bu kültürel değerlerin gelecek nesillere taşınması toplum olarak hepimizin sosyal sorumluluğunda olup, herkesin bu bilinçte olması gerekir. Geleneksel beş şişle çorap örücülüğünü değerlendirmek için, Kırşehir İli Kaman İlçesi'nde beş şişle örülen çorapların incelenmesi konu alınmıştır. Bu konuda yapılmış bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmayla, Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan el örgüsü çorapların özelliklerinin incelenmesi, belgelenmesi ve özgün ürün tasarımı oluşturulması amaçlanmıştır.

Alt amaçlar

- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çorapların boyutları nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çorap örücülüğünde kullanılan araçlar nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplarda kullanılan gereçler nelerdir?

- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplarda uygulanan örgü teknikleri nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplarda kullanılan renkler nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplarda kullanılan motifler nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplarda kullanılan kompozisyon özellikleri nelerdir?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çorapların korunma durumu nasıldır?
- Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çoraplardan esinlenerek bir ürün tasarlama.

Araştırmanın önemi

Binlerce yıllık Anadolu kültürünün hazinesi niteliğindeki el sanatları zengin çeşitliliğe sahip, sanat eseri niteliğinde önemli belgelerdir. Ülkemiz, pek çok uygarlığı topraklarında barındırmış, bu nedenle Anadolu'nun her yöresinde sanat eseri niteliğinde farklı el sanatları ürünlerine rastlamak mümkündür.

Günümüzde üretim yapılırken, gelişen teknolojiye dayanarak yararlanılmaktadır. Bu nedenle kültürümüzün en önemli göstergesi olan ve emek gerektiren el sanatları yok olmaya başlamıştır. Çoraplar, teknolojik olarak endüstriyel örgü makinelerinde üretilmektedir, el örgüsü yapan bireyler azalmıştır. Bu nedenle el örgüsü çorapların belgelenmesi önemlidir.

Bu araştırma Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde çorap örücülüğünde kullanılan; hammadde, araç-gereç, renk, motif, teknik ve kompozisyon özelliklerinin araştırılarak ortaya konması, çorapların fotoğraflarının çekilmesi, belgelenmesi açısından önemlidir.

Araştırma kapsamındaki çorapların desenlerinin çizilmesi, çeşitli alanlara (nakış tekstil vb.) kaynak olması açısından önemlidir.

Bu çalışma kuşaktan kuşağa çeşitli mesajlar ileten el örgüsü çoraplar konusunda yapılmış olan yazılı kaynakları tespit ederek bu konuda çalışma yapacak araştırmacılar ve ilgililer için kaynak olması açısından önemlidir.

Varsayımlar

Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil niteliğindedir.

Araştırma kapsamında yararlanılan kaynaklar geçerli ve güvenilirlerdir.

Oluşturulan bilgi formları geçerli, güvenilir ve araştırmanın amacına ulaşmada yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, yazılı ve basılı kaynaklarla sınırlıdır.

Araştırma, Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde ulaşılabilen 30 çift çorapla sınırlıdır.

Veri toplama araçları, bilgi formu ile sınırlıdır.

İlgili araştırmalar

(Akpınarlı 1995); “El Örgüsü Çorapların Teknik, Desen, Renk ve Kullanım Özellikleri” başlıklı doktora tezinde; çorap örücülüğü hakkında bilgiler vermiş, el örgüsü çoraplarda kullanılan teknikleri, desen-motif ve kompozisyon özelliklerini anlatmıştır. Yazar, Meram, Beyşehir, Akşehir, Ilgın, Yunak, Derbent, Sille, Hüyük ilçeleri, köyleri ve müzelerdeki çoraplarını araç-gereç, desen, teknik ve kompozisyon özelliklerini incelemiş, çorapların desenlerinin çizimlerini yaparak, fotoğraflarını çektiği çorapları bilgi formlarıyla birlikte sunmuştur.

(Akpınarlı 1997); “Geleneksel El Örgüsü Çoraplardan Çağdaş Yaklaşımlar” isimli sempozyum bildirisinde; örücülük sanatını iki gruba ayırmıştır, ilki kullanılan araç-gereç ve tekniğe göre el örücülüğü ikincisi makine örücülüğüdür. Yazar çalışmasında; El örgüsü çorapların renk, desen, kompozisyon özellikleri ve örgü teknikleri ile ilgili bilgilere yer vermiştir. Yazar sonuç olarak; el örgüsü çoraplarda kullanılan desen, motif, renk ve teknik özelliklerinden faydalanarak, giyim ve ev

aksesuarlarında özgün tasarımlar yapılarak, tanıtım, üretim ve pazarlama ihtiyacı olduğuna dikkat çekmiştir.

(Akpınarlı ve Ortaç 2009); “Sivas El Örgüsü Çorapların Motif ve Kompozisyon Özellikleri” isimli sempozyum bildirilerinde; el sanatları içinde teknik, motif, renk ve desen çeşitliliği ile el örgüsü çorapların önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedirler. Sivas yöresi el örgüsü çoraplarının taban, burun, topuk, bileklik, konç ve başlık bölümlerinden oluştuğunu bildirmişlerdir. Çorapları, kullanılan örgü tekniğine göre; düz örgü çoraplar, ajurlu çoraplar ve desenli çoraplar, kullanım amacına göre; gündelik çoraplar tören çorapları, çeyiz çorapları, gelin ve damat çorapları, yol çorapları, asker çorapları, kullanılan gerece göre; tiftik çoraplar, tüylü çoraplar, yün çoraplar, pamuk çoraplar, çift ipli çoraplar, tek ipli çoraplar olmak üzere gruplandırmışlardır.

(Erdoğan, Söylemezoğlu, Arcaç ve Yanar 2015); "Kazan İlçesinde Yöresel Ürünlerin Kırsal Turizm Açısından Önemi Konulu " III. Uluslararası Halk Kültürü Sempozyumu Kazan Bildirilerinde; Kazan ilçesinde geçmişte Ankara keçisi yetiştiriciliğine bağlı olarak Ankara keçisi derisinden ve tiftiğinden yararlanıldığına değinmişlerdir. Derinin seccade, yer yaygısı, minder, yastık olarak kullanıldığı "Fengire "olarak adlandırılan iplik yapım aracı ile yün ve tiftikten iplik yapıldığı ve çorap, eldiven, kazak, hırka, süveter örüldüğünü ancak günümüzde eğirme işinden vazgeçildiğini hazır yün ve orlon iplikler kullanıldığına değinmişlerdir. Kazan ilçesinde çorap ve patiklerin beş şişe burundan başlayarak topuk, konç, başlık bölümüne doğru örüldüğünü, çoraplarda elde eğrilmiş beyaz tiftik, beyaz ve renkli orlon iplikler kullanıldığını bildirmişlerdir. Patiklerde renkli orlon iplik kullanıldığını, tek renkli çoraplarda ajur desenler, çorap ve patiklerde düz örme tekniği ile renkli motifler oluşturulduğunu belirtmişlerdir. Yöresel ünlülere olan talebin artması el sanatı ürünlerinin daha fazla tercih edilir hale gelmesi için yöreye ait özel konulara ve sembollere turistik hediyeelik eşyalar üzerinde yer verilmesinin yöreye özgün ürünlerin oluşturulmasında etkili olacağını bildirmişlerdir.

(Köklü 1997); “Çankırı İli Kızılırmak İlçesine Ait Birkaç Köyde Bulunabilen El Örgüsü Çorap Örnekleri Ve Yeni Tasarımlar” başlıklı yüksek lisans tezinde, Çankırı

ile Kızılırmak ilçesi köylerinde yaptığı araştırmada el örgüsü çorapların yapımında kullanılan araç-gereçler, kullanılan renkler, teknikler, onarım teknikleri, konular ve kompozisyon özelliklerini anlatılmıştır. Yöreden elde edilen çorap motiflerinin aslına uygun şekilde, triko makinesi kartlı sisteme göre hazırlanmış desen kartları ve uygulanmış örnekleri ile günümüz modasına uygun triko giysi tasarımları ve tasarımlardan uygulanan örneklere yer vermiştir.

(Küçükaytan 1992); “Konya Müzelerinde ve Evlerinde Bulunan El Örgüsü Çoraplar Ve Eldivenler” başlıklı yüksek lisans tezinde, Konya müzelerinde ve evlerinde bulunan el örgüsü çoraplar ve eldivenlerin kullanım biçimlerine, malzeme, teknik, renk ve kompozisyonlarına göre sınıflandırılması konularında bilgiler vermiş, verileri tabloştürmüştür.

(Özbel 1945); “Anadolu Çorapları” isimli kitabında; el sanatlarının özelliklerine yer vermiştir. Örucülük sanatlarından olan çorap örücülüğünü bölgelere ayırmış, çorapta kullanılan motif, kompozisyon özellikleri, malzeme ve renk özelliklerine değinmiştir. Yazar; çorap örücülüğünü incelerken, kullanılan araç ve gereçlerin hazırlanması, motif ve renk isimleri, örgü çeşitleri üzerinde durmuş, çoraplarla ilgili efsanelerin de önemli olduğunu belirtmiştir.

(Sügertin 1987); “Ayaş ilçesinde çorap örücülüğü” başlıklı yüksek lisans tezinde, yöre hakkında bilgi vererek tiftik yününün elde edilmesine değinmiştir. Çorap ören bireylerin çorap örmeyi nereden öğrendikleri ve sosyo kültürel durumları hakkında bilgiler vermiştir. Ayrıca çoraplarda kullanılan desen ve malzemenin de bahsetmiştir.

(Veziroğlu 2018); "El Örgüsü Çoraplar Konusunda Yapılan Araştırmaların Bir Arada Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinde, el örgüsü çoraplar hakkında genel bilgilere yer vererek, el örgüsü çoraplar ile ilgili basılı yayınlara değinmiştir. El örgüsü çorapçılığın yapıldığı yöreler, çorap örücülüğünde kullanılan araç ve gereçler, çorapların pazarlanma durumu ve ekonomiye katkısı ayrıca çoraplarla ilgili gelenekler hakkında bilgiler vermiştir.

(Yazar 2011); “Bursa İli Dağ Yöresinde Sorgun, Kocakovacık, Gedikören, Çeki Köyleri Çorap Örucülüğü ve Bunların Günümüz Tasarımlarına Uygulanması” başlıklı yüksek lisans tezinde, Sorgun, Kocakovacık, Gedikören, Çeki Köyleri el örgüsü çorap yapımını incelemiş, El örgüsü çorapların motif ve renk çeşitliliğine dikkat çekmiştir. Çoraplardaki teknik ve desenlerden yola çıkarak günümüze uygun tasarımlara uygulanması konusuna değinmiştir.

(Kılıçarslan, Ölmez ve Etikan 2020); “Kırşehir Yöresi El Örgüsü Çorapları: Günümüz Örnekleri 1” başlıklı makalede Kırşehir’de günümüzde geleneksel yöntemlerle örülen çoraplar incelemiş, kullanılan malzeme, teknik, renk, motif, form ve biçimsel özelliklerine değinilmiştir. Çorapların çeyizlerde bulunduğunu ve çok süslü örneklerinin dekoratif eşya veya hediyelik eşya olarak kullanıldığına dikkat çekilmiştir.

(Balkanal 2016); “Ankara İli Polatlı Yöresi El Örgüsü Çoraplar” başlıklı makalesinde Polatlı yöresinde örülen çorapların malzeme, teknik, desen, renk ve kullanım özellikleri üzerinde durmuştur. Çorabın Bölümleri ve çoraplarda görülen motiflere de yer vermiştir.

(Bağcı 2018); “Örme Tasarımında El Örgüsü Çorap Motiflerinin Uygulanması” başlıklı makalesinde, Sivas yöresine ait el örgüsü gelin çorabı motiflerini örme çanta tasarımında kullanmış ve uygulama aşamalarına yer vermiştir. Çanta tasarımında motif ve renk özelliklerinin esin kaynağına yakın olmasına özen gösterildiğini, çorabın renklerine uygun olarak boyandığını belirtmiştir. Çanta tasarım ve uygulama aşamaları fotoğraflarla gösterilmiştir.

(Güzel ve Oskay 2017); “Tunceli Yöresine Ait Örme ve Tığ İşi Örnekleri” başlıklı makalede, Yörenin soğuk iklime sahip olmasının ve ekonominin hayvancılığa dayalı olmasından dolayı dokuma ve örmenin geliştiğinden bahsetmişlerdir. Yörede çorap, patik ve lif örücülüğü yapıldığına değinmişlerdir.

(Özbel 1945); “El Sanatları Anadolu Çorapları” adlı eserinde, el sanatlarını ayrıntılı bir şekilde anlatarak, çoraplarda kullanılan motif, kompozisyon, renk ve malzemeler hakkında bilgiler vermiştir.

(Akbi1 1970); “Türk El Sanatlarından Örnekler ”adlı eserinde, Türk el sanatlarını tanıtmış ve kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında bilgiler vermiştir.

(Barışta 1988); “Türk El Sanatları” adlı eserinde el sanatlarının tarihçesine ve el sanatlarının sınıflandırılmasına yer vermiştir. Örnek fotoğraflara ve çizimlerine de yer vermiştir.

Tanımlar

Kültür, sanat, el sanatları, örgü, çorap, orlon, motif, desen.

Kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü (Türk Dil Kurumu).

Sanat: Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık (TDK).

El sanatları: Genellikle doğal hammaddelerin kullanıldığı, elle veya basit aletlerle yapılan, toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini, aynı zamanda yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan, gelir sağlayıcı ve üretim amaçlı çalışmalardır (Özdemir ve Ozan, 2011,s.3).

Örgü: Elde basit aletlerle, tek ipliğin kendi üzerinde bükülüp kıvrılarak ilmeklerin tutturulması veya düğüm atılmasıdır (Akbi1,1970,s.36).

Çorap: Pamuk, yün vb.nden örülen, ayağa giyilen giyecek (TDK).

Orlon: Yapay dokuma ipliği (TDK).

Motif: Genel olarak güzel sanatların her kolunda kompozisyonun esasını teşkil eden ögedir (Turani,2011,s.100).

Desen: Kalemle renkli ya da renksiz, tonlu ya da tonsuz çizgi resimlerdir (Turani,2011,s.34).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kırşehir İli Hakkında Bilgi

Kırşehir ili İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak bölümünde yer almaktadır. Doğusunda Nevşehir güneyinde Niğde, batı ve güney- batısında Ankara kuzey ve kuzey doğusunda Yozgat illeri bulunmaktadır. Dağları; Kervansaray Dağları, Aliöllez Dağı, Baran dağı ve Çiçekdağı'dır. Vadiler; İl toprakları Kızılırmak çökeği içinde yer alır. Orta Kızılırmak Yayla'sı içinden geçen özlerden Hamamözü, Büyüköz, Kılıçözü, Değirmenözü, Acısu Delice Irmağı'na dökülerek büyüklü küçüklü vadiler meydana getirmektedir. İrili ufaklı birçok akarsu il toprakları içinden geçmektedir. Göller ve barajlar; Hirfanlı Baraj Gölü, Çoğun Barajı ve Kesikköprü barajlarıdır. Bitki örtüsü; Kırşehir ili genel olarak bozkır görünümündedir, orman bakımından fakirdir. İklimi karasaldır. Yazlar sıcak ve kurak ilkbahar yağmurlu sonbahar az yağmurludur. Mahalli yemekleri; Tandırda Çömlek Paça, Çömlekte Kuru Fasulye ve Keşkektir.(Kırşehir İli Turizm Müdürlüğü, 1993, s.59-61).

Kırşehir el sanatları

Yörede; Halıcılık, taş işletmeciliği, çorap örücülüğü, sim sırma işlemeciliği, kanaviçe işlemeciliği, gümüş işlemeciliği, tığ, firkete, iğne ve boncuk oyları yapılmaktadır. İşlemeler ve oylar kıyafetler üzerine uygulanmaktadır (Seçilmiş ve Atılğan,2014,s.69,70).

Kadın giysileri

Başa fes dediğimiz tepelik takılır. Tepeliğin üstüne gümüş işleme, yan taraflarına eski Osmanlı tuğrası takılır, aralarına renkli boncuklar ve saç andıran bir metre uzunluğunda siyah renkli bir püskül yerleştirilir. Tepeliğin kenarı kırmızı veya yeşil renktedir. Fesin üzerine, farklı renklerde pullu tülbent ya da oyalı yazma örtülür. Tülbent kenarları pullarla ve değişik renklerdeki boncuklarla süslenmiştir. Tülbentin arka uçlarından biri alınır, çene altından başın üzerine atılarak toka ile tutturulur. Üste giyilen kıyafetlerden, içlik genellikle beyaz renkte yakasız, sedef düğmeli, çıt çıtlı ve önü yarım açıktır. Yakası ve önü sarı ve kırmızı renkli su ile çevrilidir.

İçlikler beyaz veya krem renktedir. İçlik üzerine üç etek giyilir. Etek üç parçalıdır. Parçaların kenarları işlemeli ya da sadedir. Üç etek kolsuz ya da uzun kollu olabilir. Kol ağzları düz veya lastikli kullanılmaktadır. Eteğin önündeki parçalar kıvrılarak kuşağın altına sokulur. Üç eteğin üzerinden bele kuşak bağlanır. Kuşak yerine, geniş tokalı deri ve madeni kemerler de takılmaktadır. Kuşak uçlarında püskül şeklinde karışık renkli ponçak bulunmaktadır. Alta giyilen şalvarın yapımında genellikle koyu renkli zemin üzerine küçük çiçekli kadife kumaş kullanılmaktadır. Şalvarların paçaları düğmeli ya da lastikli olur. Şalvar parçalarının birleştiği yer olan peyik kısmı geniş, paçalar bol bir şekilde dikilir. Üste giyilen bir diğer kıyafet cepkendir. Kadife kumaştan dikilir, genellikle eflatun, kırmızı, siyah renktedir, önü düğmesiz ve açıktır. Önünde, kolunda ve arkasında bulunan süslemeler, sim sırma ya da boncuklarla yapılmaktadır. Genellikle gümüş renk sim tercih edilir. Ayaklara yemeni giyilir. Altı köseleden yapılır ve uç kısmı kıvrıktır. Siyah, kahverengi ve kırmızı deri kullanılır. Gelinlerin giydiği kıyafet ise; koyu renkli keten kumaştan dikilir. Entari üzerine kuşak bağlanır, başa fes giyilir. Fes Üzerine bir tülbent, duvak şeklinde tutturulup yüz görünmeyecek şekilde kapatılır. Ayağa çorap ve kundura giyilir. Entarinin önü göğüs kısmına kadar açıktır. Gelinliği kız babası alır. Boyuna muska, nazarlık ya da gerdanlık takılır. Bilezik, yüzük, küpe takı olarak kullanılır. Ayrıca zengin kadınlar alınlık ve beşbiryerde altın takmaktadırlar (Kırşehir İli Turizm Müdürlüğü, 1993, s.62,63).

Erkek giysileri

Bir erkek giysisi olan göynek, keten ya da ipekli kumaştan yapılmaktadır. Beyaz, gri ya da siyah renkler tercih edilmektedir. Yakasız, , uzun kollu astarlı ve sedef düğmelidir. Göynek üzerine giyilen yelek siyah, lacivert ya da yeşil renk çuhadan yapılır, kolsuzdur. Üç ya da dört düğmelidir. Göğüs kısmı açıktır, astarlıdır, sade ya da işlemeli olabilir. Alta şalvar giyilir, kumaşı yelekle aynıdır, astarlı olarak dikilir. Şalvar ve gömleğin üzerinden bele kuşak bağlanır. Kuşak beyaz renklidir ve üç dört metre yün kumaştan yapılır. Kuşağın ucunda püskül bulunur. Ayaklara beyaz renkli yün çorap giyilir. Erkekler ayaklarına siyah yemeni giyerler (Kırşehir İli Turizm Müdürlüğü, 1993, s.62,63).

2.2. El Sanatları

El sanatları; genellikle doğal hammaddelerin kullanıldığı, elle ve basit aletlerle yapılan, toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini aynı zamanda yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan, gelir sağlayıcı ve üretim amaçlı çalışmalardır (Özdemir ve Ozan, 2011,s.3).

El sanatları, bireylerin bilgi ve becerisiyle elle ve basit araçlarla yapılan ve o toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini, duygu, düşüncelerini kattığı gelir getirici üretime yönelik çalışmalardır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç ve Alp, 1998,s.13).

El sanatları, insan ruhunu ve yaratıcılığını kültürel unsurlarla birleştiren, geçmişini geleceğe yansıtarak bizi bize anlatan, el emeği göz nuru ile ortaya çıkan kültür miraslarıdır (Tepecik,1990, s.90).

El sanatları yapan sanatçılar, hayata bakış açılarını çalışmalarına yansıtmışlardır. Sanat, toplumdan ve tarihten ayrı incelenemez. Sanatçı, duygularını, estetik bakış açısı ile eserinde birleştirerek insanlara sunar. El sanatları ürünleri tarihsel süreçte günlük kullanılan eşyadan hediyelik eşyaya pek çok ürünü içine alan dayanıklı tüketim mallarıdır. El sanatları ister üretim amaçlı, ister kişisel ihtiyaçlara yönelik yapılsın, kültürel alış veriş kaçınılmazdır.

2.3. Hammaddesine Göre El Sanatları

Bilimsel araştırma konularında belli sınıflamalar yapmak gerekir. El sanatları çeşitlerinin sınıflanmasında, ortak özelliklerin en belirginini, ürünün hammaddesidir. Bu nedenle bu sınıflamada el sanatlarının yapıldıkları hammaddeler esas alınmıştır.

Hammaddesi lif olan el sanatı türlerinin gruplandırılması, yapım teknikleri esas alınarak yapılabilir. Halı-kilim, el dokusu kumaşlar ve çarpana gibi dokumalar, çorap, kazak, eldiven gibi örgüler, oya ve danteller, keçe işleri ve işlemlerdir. Hammaddesi ağaç olan el sanatı türlerinde yapım tekniklerinden çok ürün türü, kullanım alanı ortak özelliklerdir. El sanatı üretiminde kullanılan araçlar; el baskı kalıpları, ip eğirme araçları ve tezgâhlardır. Tarım ve ulaşımda kullanılan araçlar ve

parçaları; kağıt, araba, döven ve boyunduruktur. Günlük kullanılan eşyaları; mutfak araç-gereçleri, tesbih, rahle, baston, biblo, takunya, ağızlık, vazo ve pipodur. Mimari elemanlar ise; pencere, kapı, minber ve müzik aletleridir. Madenden yapılan el sanatları kapı tokmakları, mimari elemanlar, mutfak araçları, tarım araçları, hayvan koşum takımları, hamam takımları, müzik aletleri, ısınma araçları, çay kahve takımları, fincan zarfları, vazo, duvar tabakları, takılar ve günlük kullanım eşyalarıdır. Camdan yapılan el sanatı ürünleri; Göz boncuğu (nazar boncuğu) türleri, çeşmi bülbüller, vitray türleri, takı ve aksesuarlardır. Hayvanlardan elde edilen, deri, kürk, boynuz, kemik gibi maddeler kullanılarak yapılan el sanatları; Saraç işleri, giysiler, deriden yapılan kemer, çanta, kese, sigaralık gibi günlük kullanım eşyaları, kürk giyim eşyaları, post yapımı, cilt işleri, gölge oyunu tipleri, tarım araçları, mutfak eşyaları ayrıca, kemik ve boynuzdan yapılan aksesuarlar, deniz hayvanı artıklarından yapılan el sanatları ve aksesuarlardır. Hammaddesi kabuk, saz, ince dal ve sap olan el sanatları; kamaş, tahıl sapları, ince dal gibi malzemelerden yapılan el sanatları, Sepet örücülüğü, mobilya, çanta, örgü, süs eşyaları, hasır, plaj yaygısı gibi eşyalardır (Öztürk,2003, s.8-10).

2.4. Örücülük

İnsanlar daha ilk çağlarda örücülük tekniklerini giyimde ve süslemede ustaca kullanmışlardır. Örücülüğün Türk Sanatları içinde önemli bir yeri vardır. Örücülük sanatında kullanılan renkler, motifler ve kompozisyonlar, köklü Türk kültürünün bir yansımasıdır. Örücülük, geçmişte olduğu gibi bugün de kıyafet ve aksesuar yapımında kullanılmaktadır. Örücülük, yapım şekline göre araç ile yapılan ve araçsız yapılan örücülük olarak ikiye ayrılabilir. Araç ile yapılanlar; Şiş Örücülüğü, tığ örücülüğü, mekik örücülüğü, firkete örücülüğü ve iğne örücülüğüdür. Araçsız yapılan ise; makrome örücülüğü, bitkisel örücülük ve kordanlardır.

Örgü: Yün, pamuk, sentetik, ipek, gibi. İpliklerle; elle ya da şiş, tığ, iğne, mekik gibi basit araçlar kullanarak, birbiri içinden geçirilen ilmekler ile oluşturulan yüzeylerdir.

Örgü: Elde basit aletlerle, tek ipliğin kendi üzerinde bükülüp kıvrılarak ilmeklerin tutturulması veya düğüm atılmasıdır (Akbiç,1970,s.36).

2.4.1. Örucülüğün tarihçesi

Örgü sanatı tarihi çok eski çağlara dayanmaktadır. Londra’da bulunan Victoria and Albert Müzesi, Washington’da bulunan Textile Müzesi, Toronto’da Royal Ontario Müzesi ve Metropolitan Müzesi gibi müzelerdeki örgü örnekleri üzerinde bilimsel araştırmaların devam ettiği söylenmektedir. Araştırmacılara göre, örgünün kaynağı doğudur. En eski örgü örneklerinden bir tanesi Yale Üniversitesi’nin yaptığı araştırmalarda ulaşılan Araplara ait konçlu bir çoraptır. Güney Amerika’da Peru halkının M.Ö. III. ve M.S. III. Yüzyıllar arasında örgü işleri yaptıkları bilinmektedir. Washington Textile Müzesi’nde, Paracas Dönemine ait mitolojik desenli bir örgü örneği bulunmaktadır. Türklere ait ilk belgeler Orta Asya’da yapılan kazılarda bulunmuştur. M.Ö. VII. VIII. yüzyıllarda Orta Asya’da yaşayan Hunlara ait olduğu söylenmektedir. Orta Asya’da bulunan örneklerden sonra en eski örnekler eski Mısır mezarlarında rastlanmıştır. Doğuda yapılan örgüler ticaret gemileri ile İspanyaya getirilmiş oradan da İngiltere ve İskoçya’ya ulaşmıştır. 12. ve 15. Yüzyıllarda Arapların yaptığı çok renkli çorap örgüsü 12. ve 16. Yüzyıllar arasında İspanya ve İtalya’da örgüye kaynaklık etmiştir. Avrupa’ya ipeğin gelmesinden sonra örücülük gelişmiştir. 16. Yüzyılda örgüde yün iplikler yerine ipek iplikler kullanılmıştır. Örgünün altın çağının 1485-1603 yılları olduğu söylenmektedir. Zamanla endüstrinin gelişimiyle beraber örgü makineleri de gelişmiş ve örücülük tekstil endüstrisi içinde yerini almıştır (Atay, 1987,s.31-34).

2.4.2. Şiş örücülüğü

Şiş örücülüğü; Yün, pamuk, sentetik, ipek vb. ipliklerle, tek şiş, iki şiş veya beş şiş kullanılarak, ilmeklerin arttırılması, eksiltilmesi, birleştirilmesi, birbirlerinin arasından, altından, üstünden geçirilmesi veya dolanmasıyla bir yüzey elde etme işidir.

2.4.3. Şiş örücülüğünde kullanılan araçlar

Şiş örücülüğünde kullanılan araç şiştir. Şişler genellikle plastik, çelik, alüminyum, alüminyum kaplama, tahta ve bambudan yapılır. Örgü şişleri 4 grupta toplanabilir.

Bir ucu sivri şişler

En çok kullanılan şiş çeşididir. Bir uçları sivri, diğer uçları ilmek kaçmaması için küçük bir başlıkla kapatılmıştır Alüminyum kaplama, plastik, çelik, tahta ve bambudan yapılan şişler 30-35 cm. uzunluğundadır. Şişler inceden kalına doğru şöyle numaralanır: 2, 2.5, 3, 3.5, 4, 4.5, 5, 5.5, 6, 6.5, 7, 7.5, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25 mm. Çap büyüdüğünde şişin ağırlığı arttığı için çelik şişlerin çok kalınları üretilmemektedir. 1, 1.5, 2, 2.5, 3, 3.5, 4, 5 gibi küçük numaraları vardır. Alüminyum şişlerin 18, 20, 25, 30, 35 cm. uzunluğunda olanları vardır. Bambu şişlerin 3, 3.5, 4, 4.5, 6, 7 numaraları vardır. Tahta şişlerin 10 numaraya kadar olanı bulunmaktadır (Atay,1987,s.45).

Resim 2.1. Bir ucu sivri şişler (Milli Eğitim Bakanlığı,2013,s.5)

İki ucu sivri şişler

Boyları 12 ile 20 cm. arasında, iki ucu da sivri olan şişlerdir. 5'li takım halinde satılırlar bu yüzden 5 şişte denir. Çorap, eldiven ve dikişsiz örgülerde kullanılırlar. Çelik, plastik alüminyum kaplama veya bambudan yapılırlar (Atay,1987,s.45).

Resim 2.2. İki ucu sivri şişler (MEB,2013,s.6)

Bir ucu gagalı şişler

Bir ucu çengelli, diğer ucu düzdür. 25-30 cm uzunluğunda çelik, alüminyum, plastik, şimşir ve fildişinden yapılan örgü aracıdır (MEB,2010,s.11).

Resim 2.3. Bir ucu gagalı şişler (MEB,2010,s.11)

Yuvarlak şişler

Dikişsiz yuvarlak örgülerde genellikle yaka ve roba örmeye kullanılır. Yapımında çelik veya alüminyum kaplama malzemeler tercih edilir. 14 cm. uzunluğundaki iki kısa şiş birbirine sentetik bir iple bağlıdır. 2,5 numaradan 7 numaraya kadar farklı kalınlıkta yapılmıştır. Sentetik bağlantıları 40, 50, 60, 70, 80, 100 ve 120 cm. olarak değişik uzunluklardadır (Atay,1987,s.45).

Resim 2.4. Yuvarlak şişler (MEB,2013,s.6)

2.4.4. Şiş örücülüğünde kullanılan gereçler

İplikler

Yün iplikler

Hayvansal lifler üretilen tüm tekstil liflerinin toplamda % 7'sinden daha az bir oran oluşturmaktadır. Dolayısıyla miktar olarak dünyanın doğal lif kaynaklarının küçük bir parçasını oluşturmaktadır. Kürk hayvanları her zaman ülkenin iç ekonomisinin bir parçası olmuştur ve kürklerindeki lifler pek çok amaç için kullanılmıştır. Koyunu kaplayan lifler yani yün, bu liflerin içinde en önemlisidir (Mangut ve Karahan,2016, s.131,132).

Koyunların kırılmasından elde edilen ürüne yapağı, sonbaharda kuzu ve koyunlardan elde edilenlere de yün adı verilir. Parçalanmadan hayvanlardan çıkarılabilen post şeklindeki yapağılara gömlek adı verilir. Ambalaja girecek şekilde katlanmış gömleklere tulum denir (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 1991, s.111).

Koyunlar genellikle senede bir defa, havaların durumuna göre mayıs ya da haziran aylarında kırılırlar. Kırılan yapağı su içinde birkaç gün bekletilir. Yumuşayan yapağı düzgün bir taş veya kalın kütükler üzerinde ahşaptan yapılan tokaç denilen aletlerle dövülür iyice durulandıktan sonra taşların üzerinde kurumaya bırakılır. İyice kuruyan yapağı kullanılacağı yere göre ayrılır. İnce ve uzun olanlar giyilecek eşyaya,

kalın kaba kısımlar ise halı, kilim dokuması için ayrılır. Ayrılan yapağı yün taraklarıyla taranır, üst üste dizilir. Eğrilme işlemi yapılır (Eşberk,1939,s.41,42).

Pamuk iplikler

Pamuk bitkisinden elde edilen en önemli bitkisel lifdir. Toplanan pamuklar elyaf haline getirilir. Kısa olan pamuk elyafı tarakla taranmaz hallaç denilen araçla atılır. Eğirmek için 15-20 cm. uzunluğunda fitiller haline getirilir. Genellikle çırık kullanılarak eğirme ve bükme işlemleri yapılarak iplik haline getirilir (Akpınarlı,1995,s.18).

Orlon (sentetik) iplikler

Orlon: Yapay dokuma ipliği (TDK).

Pamuk ve yün gibi doğal liflere karıştırılan sentetik maddelerin, ipliklerin dayanıklılığını artırdığı ve üretim maliyetini düşürdüğü bilinmektedir. Sentetik lifler, yünlere karıştırıldığında keçeleşmeyi önlemektedir (Atay,1987,s.58).

Endüstri ve teknolojinin getirdiği yenilikler, yılın moda anlayışına uygun olarak, iplik çeşitlerine yenilerini katmaktadır. İplik üreticileri, yün, pamuk, ipek, tiftik sim, floş gibi değişik malzemeleri birbirleri ile değişik oranlarda karıştırarak, farklı büküm teknikleri uygulayarak ve günün moda renklerine boyayarak örgü iplikleri üretmektedirler. Doğal liflerde direnci arttırmak, buruşmayı ve keçeleşmeyi önlemek için farklı lifler belli oranlarda karıştırılmaktadır. Örgü iplikleri çileler halinde kilo ile veya yumak şeklinde satılır. Yumakların orta kısımlarına halka şeklinde geçirilmiş kâğıt bantlar üzerine, ipliğin markası ve % kaç oranında yün veya sentetik olduğu yazılır. O iple kullanılacak olan şiş -tığ numarası, ütülenip ütülenemeyeceği ve yıkamada suyun kaç derece olması gerektiği belirtilmektedir (Atay, 1987,s.50).

İplik hazırlamada kullanılan araçlar

Tarak

Yün liflerinin yabancı maddelerden temizlenmesi ve kısa liflerden ayırmak amacıyla kullanılır. Dörtgen formu tahtanın bir ucuna, iki sıra ucu sivri çelik ya da çivilerin çakılmasıyla oluşturulmuştur (Akpınarlı,1995,s.10).

Resim 2.5. Tarak (http://www.hekimhan.com/resim/tarihi/jpg_31.htm)

İğ

İplik eğirmede kullanılır. İğ iki kısımdan meydana gelir. İpliğin sarıldığı ucu çengelli gövde ile üzerinde altıgen bir prizma bulunur. İğin kolay dönmesi için ayrıca iğ altı bulunur (Akpınarlı,1995,s.11).

Resim 2.6. İğ (MEB,2011,s.13)

Kirman

Bir eksen üzerine çapraz yerleştirilmiş iki tahta parçasından oluşur. Eksenin üzerinde, tahtaların kaymaması için bir çengel vardır (Akpınarlı,1995,s.11).

Resim 2.7. Kirman (MEB,2011,s.7)

Öreke

Bir metre uzunluğunda ahşap bir çubuğun alt kısmında yine ahşap bir tabla, üst kısmında ise bir külah bulunmaktadır. Yün parçası bağlanarak, ıslak parmak ucu ile bükülüp iplik haline getirmeye yarayan eğirme aracıdır (Akpınarlı,1995,s.12).

Resim 2.8. Öreke (Çiçek, 2015, s.19).

Çıkrık

İpi eğirme ve katlayıp bükme aracıdır. El ve ayakla çevrildiğinde, üzerindeki iği döndüren basit bir alettir. Çıkrığın iğine lifler yerleştirilir, tekerlek döndükçe iğ eksene bağlı olduğu için döner ve üzerine tutturulan ip uzayıp gerilerek iğin üzerine sarılır (Akpınarlı,1995,s.13).

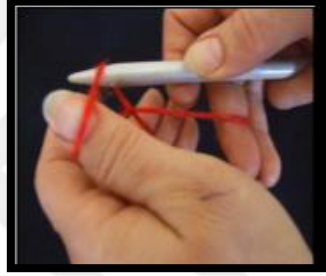
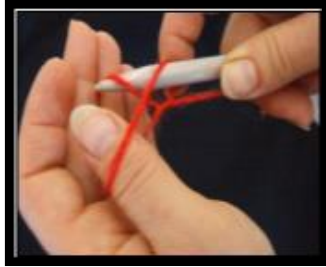

Resim 2.9. Çıkrık (MEB, 2011, s. 8).

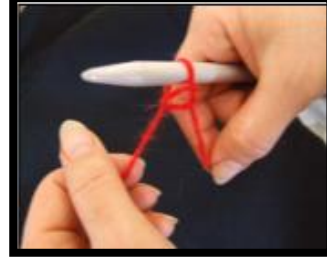
2.4.5. Şiş örücülüğünde kullanılan temel teknikler

Şiş örücülüğünde temel teknikler öğrenildikten sonra çalışmalar bu teknikler üzerine oturtularak kolayca yapılabilir. Örgü örmenin temeli sıra halinde ilmeklere dayanır. İlmekler tek şiş üzerine atılabileceği gibi çift şiş üzerine de atılabilir. İlmek atmaya başlarken şişe basit bir başlangıç ilmeği atılır.

Başlangıç ilmeği atma işlem basamakları

İşlem basamakları	
<p>İpin kısa ucunu sağ elinizle diğer ucunu sol elinizle tutarak, sol el başparmağınızı ipe çapraz olacak şekilde dolayınız.</p>	 <p>Resim 2.10. Başlangıç ilmeği atma 1</p>
<p>Sağ elinizdeki şişi sol başparmağınızdaki halkanın içinden geçiriniz.</p>	 <p>Resim 2.11. Başlangıç ilmeği atma 2</p>
<p>Şişi ipin uzun tarafından geçirerek ilmek alınız.</p>	 <p>Resim 2.12. Başlangıç ilmeği atma 3</p>
<p>İlmeği oluşan halkanın içinden geçiriniz.</p>	 <p>Resim 2.13. Başlangıç ilmeği atma 4</p>

Oluşan başlangıç ilmeğini sıkıştırınız.

Resim 2.14. Başlangıç ilmeği atma 5

(MEB,2011,s.32,33).

İlmeğe atma

Şiş örücülüğünün temelini ilmekler oluşturur. İlmeğe tek şiş veya çift şiş üzerine atılmaktadır. İlmeğe atmaya başlarken başlangıç ilmeği atılır. Yumağın başından yeterli miktarda ip bırakılır, şiş sağ elle tutulur. İpliğin kısa ucu işaret ve orta parmağın üstünden geçirilip halka oluşturulur. Şiş bu halkanın içinden geçirilir. Bir ilmeğe çekilir ve parmaklar çıkarılarak ilmeğe sıkıştırılır. Başlangıç ilmeğini diğer ilmeklerin atılması izler. İlmeğe atma teknikleri; Basit İlmeğe atma, örerek ilmeğe atma ve çift uçlu ip ile ilmeğe atmadır (Atay, 1987, s.63-67).

Basit ilmeğe atma işlem basamakları

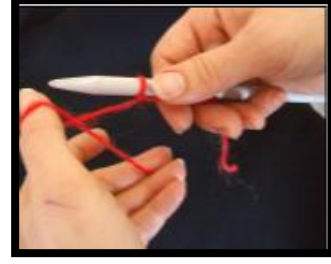
İşlem basamakları

Başlangıç ilmeği oluşturunuz.

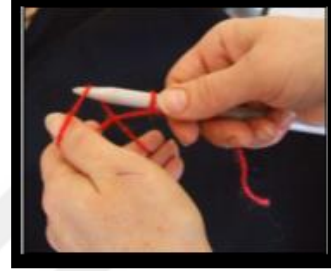
Resim 2.15. Basit ilmeğe atma 1

Sol elinizdeki ipi başparmağınızın üzerine bir defa sararak halka oluşturunuz.

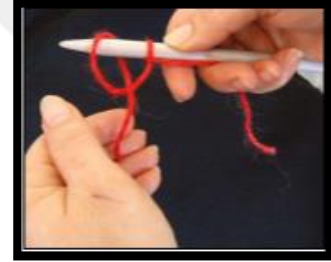
Resim 2.16. Basit ilmek atma 2

Parmağınızı çevirerek oluşturduğunuz halkanın içinden şişi geçiriniz.

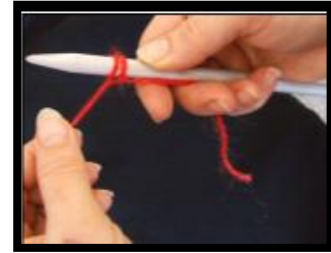
Resim 2.17. Basit ilmek atma 3

Parmağınızı halkadan çıkarınız.

Resim 2.18. Basit ilmek atma 4

İpliği aşağıya doğru çekerek ilmek dibindeki düğümü sıkıştırınız.

Resim 2.19. Basit ilmek atma 5

İşlemleri tekrar ederek istediğiniz sayıda ilmek atınız.

Resim 2.20. Basit ilmek atma 6

(MEB,2011,s.34,35).

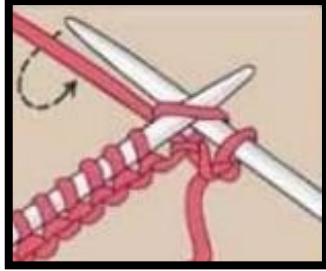
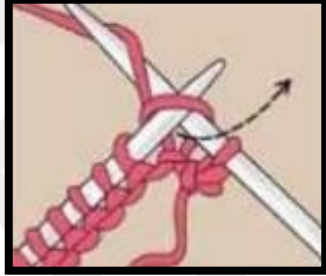
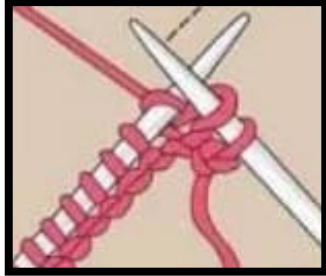
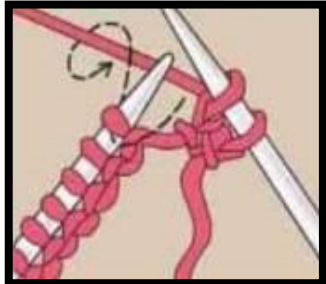
Yüz örgü

Şiş üzerine istenilen sayıda ilmek atılır. Üzerinde ilmekler bulunan şiş sol elde, diğeri sağ elde tutulur. Yün sağ elin küçük parmağı üzerinden, yüzük ve orta parmağın altından, işaret parmağın üstünden geçirilir. Yün her zaman örgünün arkasında bırakılır. Sağ eldeki şiş sol eldeki şiş üzerinde bulunan birinci ilmeğin içinden soldan sağa doğru geçirilir. Sonra sağ eldeki iplik işaret parmağı ile arkadan öne ve aşağıdan yukarıya doğru şişe dolandır. Şiş ilmek içinden arkadan öne doğru yeni ilmekle birlikte çekilir. Sol şişteki birinci ilmek şişten çıkarılır. Sol şişteki ilmekler bitinceye kadar işlem tekrarlanır (Atay, 1987, s.69).

Resim 2.21. Yüz örgünün görünümü (MEB,2011,s.3)

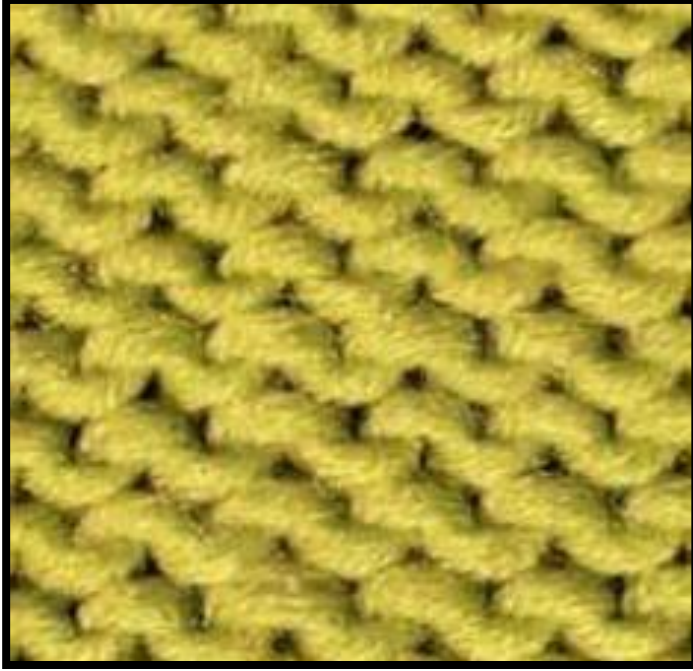
Yüz örgü işlem basamakları

İşlem basamakları	
<p>Sağ şişi sol şişte bulunan ilmeğe önden arkaya doğru batırınız.</p>	 <p>Resim 2.22. Yüz örgü 1</p>
<p>İpliği sağ şişe dolayarak arkadan öne doğru geçiriniz.</p>	 <p>Resim 2.23. Yüz örgü 2</p>
<p>Sol şişteki ilmeği bırakarak örülen ilmeği sağ şişe geçiriniz.</p>	 <p>Resim 2.24. Yüz örgü 3</p>
<p>Başlangıçtan itibaren tekrar ediniz.</p>	 <p>Resim 2.25. Yüz örgü 4</p>

(MEB,2011,s.4,5).

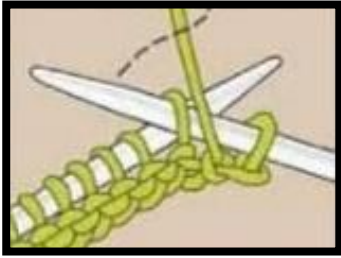
Ters örgü

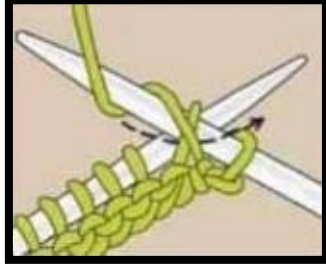
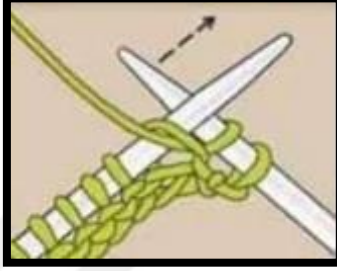
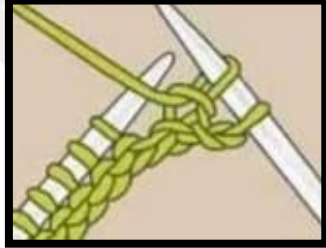
Şiş üzerine istenen sayıda ilmek atılır. İplik daima işin ön tarafında tutulur. Sağ eldeki şiş, sol eldeki şiş üzerindeki birinci ilmeğe sağdan sola doğru düz olarak batırılır. İplik işaret parmağı ile şişe arkadan öne doğru sarılır. Şiş ilmeğin içinden arkaya doğru çekilerek sol şişteki ilmek serbest bırakılır (Atay, 1987, s.69,70).

Resim 2.26. Ters örgünün görünümü (MEB,2011,s.6)

Ters örgü işlem basamakları

İşlem basamakları	
Sağ şişi arkadan öne doğru sol şişin üzerindeki ilk ilmeğe batırınız.	 <p>Resim 2.27. Ters örgü 1</p>

<p>Hafifçe çekerek arkadan öne doğru yapılan bir hareketle ipliği şişe dolayınız.</p>	 <p>Resim 2.28. Ters örgü 2</p>
<p>Doladığımız ipliği ilmeğin içinden geçiriniz.</p>	 <p>Resim 2.29. Ters örgü 3</p>
<p>Ördüğünüz ilmeği sol şişten çıkartınız.</p>	 <p>Resim 2.30. Ters örgü 4</p>

(MEB,2011,s.7).

Örmeden ilmek alma (ilmeğe kaydırma)

Örmeden ilmek alma; yüz ilmeğe kaydırma ve ters ilmeğe kaydırma olarak iki şekilde yapılmaktadır.

Yüz ilmeğe kaydırma; Bu teknikte sağ şiş, sol şişteki ilmeğin içine soldan sağa doğru aynı yüz örerek batılır. İlmek örülmeden soldaki şiş, ilmek içinden çekilerek çıkarılır ve ilmek sağ şişeye kaydırılır. **Ters ilmeğe kaydırma;** sağ şiş sol şişteki ilmeğe sağdan sola doğru ters örerek batılır ilmek örülmeden sol şiş ilmek içinden çekilir, böylece ilmek sağ şişeye kaydırılmış olur (Atay, 1987, s.70).

İlmek çevirme (ilmek döndürme)

İlmek çevirme işlemi iki şekilde yapılabilir birincisi yüz ilmek çevirme ikincisi ters ilmek çevirmedir. Yüz ilmek çevirmede; yüz örgüde sağ eldeki şiş, sol şişteki ilmeğin içine ön ve arka bitlerin arasından şişin altından sağdan sola batırılır. İplik sağ şişin altından üstüne çekilir ve ilmek alarak geri çekilir. Ters ilmek çevirmede; iplik önde sağ şiş sol şişin arkasındaki sol bitin solundan öne doğru batırılır iplik sağ şişin üstünden altına doğru dolanır ve ters bir ilmek örülür (Atay, 1987, s.71).

İlmek atma (şişe ilmek dolama)

Örgüde en çok kullanılan tekniklerden biridir yüzden ilmek atma ve tersten ilmek atma şeklinde iki türlü yapılabilir. Yüzden ilmek atılıyorsa; iplik arkadan öne doğru sağ şişin altından geçirilir, aynı şişin üstünden arkaya doğru tutularak sol şişteki ilmek örülür (böylece iplik şişe yarım tur dolanmış olur). Tersten ilmek atılıyorsa; iplik sağ şişin üzerinden arkadan öne atılır sağ şiş altından tekrar arkaya alınır (iplik şiş üzerinden tam tur dolanmıştır). Sağ şiş sol şişteki ilk ilmeğe batırılır ve ilmek örülür (Atay, 1987, s.72-75).

İlmek uzatma

Uzun ilmekler elde etmek için farklı teknikler uygulanır (ilmeği gevşek örüp uzatmak, bir sırada örmeden alıp sonraki sırada örmek gibi).en çok uygulanan ilmek uzatma, şişe iplik dolayarak yapılan uzatmadır. Sağ şişe tercihe göre bir ya da daha fazla iplik dolanır, sıradaki ilmek örülür. Tekrar iplik dolanır, ilmek örülerek örgüye devam edilir. İlmekler bitinceye kadar bu işlem tekrarlanır. Sonraki sırada şişe dolanan ilmekler serbest bırakılır, örülmüş ilmekler çekilerek uzatılır, uzatmadan sonraki sıralar tercih edilen örgü tekniği ile örülür (Atay, 1987, s.75).

İlmek çaprazlama

İlmek çaprazlama sola veya sağa doğru yapılmaktadır. Sağa doğru çaprazlama; işin yüzünden ya da tersinden yapılmaktadır. İşin yüzünden yapılacaksa 2. ilmek,1. ilmekten önce önden örülür, sonra 1. ilmek örülür. Örülen iki ilmek sol şişten

çıkartılır işin tersinden çaprazlama yapılacaksa sol şişteki 2. İlmek birinci ilmekten önce ters örülür sonra 1. İlmek ters örülür Sola doğru çaprazlama; işin yüzünden ve tersinden yapılabilir yüzünden çaprazlama yaparken sağ şiş sol şişteki 1. İlmeğin arkasından ikinci ilmeğe batırılır ve yüz örülür. Sonra 1. ilmek yüz örülür işin tersinden sola doğru çaprazlamada sol şişteki 2 ilmek örmeden sağ şişe kaydırılır sol şişe alınan ilmekler 2.'sinin içinden (sağdan sola doğru) batırılır. İki ilmek yer değişmiş olarak tekrar sol şişe alınmış olur. Her iki ilmek ayrı ayrı ters örülür (Atay, 1987, s.76,77).

İlmek kaçırma (ilmek bırakma)

Bu teknikte istenilen yerdeki ilmek, sol şişten serbest bırakılır, örgü esnetilerek ilmek aşağıya doğru ajur açarak kayar (Atay, 1987, s.78).

İlmek içinden ilmek geçirme

Bu teknik basit ilmek geçirme, çiftli ilmek geçirme ve çok sayıda ilmek geçirme şeklinde yapılabilir. Basit ilmek geçirmede; sol şişteki ilk ilmek örmeden sağ şişe kaydırılır. İkinci ilmek yüz örülür. Sol şiş yardımıyla örmeden kaydırılan ilmek örülen ilmeğin üzerinden geçirilir. Çiftli ilmek geçirmede; sol şişteki 1. İlmek örmeden sağ şişe kaydırılır ondan sonraki iki ilmek birlikte yüz örülür. Sol şiş yardımıyla kaydırılan ilmek birlikte örülen ilmeklerin üstünden geçirilir. Çok sayıda ilmek geçirme yapılıyorsa; ilmek uzatma tekniği ile uzatılmış ilmeklerin bir kısmı diğerlerin içinden geçirilerek çapraz görüntü elde edilir (Atay, 1987, s.78).

İlmek atıp örmeden ilmek alma

Sağ şiş sol şişteki ilmeğe batırılır üzerine örecekmış gibi iplik atılır ama örmeden ilmek üzerindeki atılan iplikle birlikte, sağ şişe alınır (Atay, 1987, s.79).

İlmek kapatma

İki ilmeği birlikte örerek kapatma, ilmek içinden ilmek geçirerek kapatma ve zincir biye oluşturmadan kapatma şeklinde yapılabilir. İki ilmeği birlikte örerek kapatma

yapılıyorsa; iki ilmek birlikte yüz örülür sağ şişteki ilmek sol şişe kaydırılır tekrar iki ilmek birlikte örülür işlem tekrarlanır. İlmek içinden ilmek geçirilerek kapatma yapılıyorsa; iki ilmek örülür sağ şişteki iki ilmekten sağdan birinci ilmeğe şiş batırılır bu ilmek sağ şişteki 2. İlmek üzerinden geçirilir. Sol şişten bir ilmek örülür. Sağ şişte iki ilmek olunca ilmekleri birbiri üzerinden geçirme işlemi tekrarlanır. Zincir biye oluşturmadan kapatma yapılıyorsa; iki ilmek birlikte örülür sağ şişteki ilmek sol şişe kaydırılır iplik öne alınır. İki ilmek ters örülür sağ şişteki ilmek sol şişe kaydırılır, iplik arkaya alınır ve iki ilmek birlikte yüz örülür (Atay, 1987, s.779,80).

İlmek arttırma

Arttırmalar örgüde en çok kullanılan tekniklerdendir. Sıra başlarında, ortalarında, sonlarında, desen, ilik ve cep çalışmalarında uygulanabilir. Uygulanış özelliklerine göre basit ve çift arttırmalar olarak gruplandırılabilirler. Basit arttırmalar; şişe basit ilmek atarak arttırma, şişe ilmek dolayarak arttırma, ilmek içinden ilmek alarak arttırma, ilmek dibinden ilmek arttırma, iki ilmek arasındaki yatay ipi kaldırarak arttırma ve bir ilmeği birden fazla örerek arttırma teknikleri kullanılarak yapılan arttırmalardır. Çift arttırmalar; eksenin iki yanından ilmek içinden çift arttırma, barajlı çift arttırma, ilmek kaldırarak çift arttırma, dik eksenin iki tarafından arttırma, aradan çift arttırma ve ajurlu çift arttırma şeklinde uygulanmaktadır (Atay, 1987, s.80-87).

İlmek eksiltme

Sıra başlarında, ortalarında ve sonlarında eksiltme yapılabilir. Yapılış tekniğine göre; basit eksiltmeler ve çiftli eksiltmeler olarak iki grupta incelenebilir. Basit eksiltmeler; iki ilmeği birlikte örerek eksiltme ve iki ilmeği birbirinin içinden geçirerek eksiltme şeklinde uygulanmaktadır. Çiftli eksiltmeler; sola meyilli, sağa meyilli, ilmekleri birbirinin içinden geçirerek sola meyilli, ilmekleri birbirinin içinden geçirerek sağa meyilli ve düz dik eksenli çiftli eksiltmelerdir (Atay, 1987, s.87-91).

Ajurlu örgüler

Yüz ve ters ilmekler şiş örücülüğünde örgünün temelini oluşturur. Bu ilmeklerle birlikte çok farklı teknikleri kullanarak desenler oluşturmak mümkündür. Ajur oluşturabilmek için artırma ve eksiltme teknikleri, diğer örgü teknikleriyle bir arada kullanılır. Ajurlu örgülerde neredeyse sayısız denecek kadar çok desen seçeneği mevcuttur. Ajur örgü tekniği desen çalışmalarında en çok kullanılan tekniklerden biridir. İlmek atılan kısımda bir delik oluşur. Örgüde bu deliklerin düz ve ters örgüler arasında değişik şekillerde yer alışı ile sayısız ajurlu desenler doğar. İlmek atma işleminde ilmek sayıları artacağından şişteki ilmek sayısını koruya bilmek için bu teknikle birlikte eksiltme işlemi uygulanır(MEB,2012,s.6)

2.5. Çorap Örücülüğünün Tarihçesi

Yale Üniversitesi'nde en eski çorap örneğinin Dura Europosta Fırat nehri kenarında ulaşılan 3 örgü fragmanı olduğu bilinmektedir. Londra Victoria and Albert Müzesi'nde 4 ve 5. Yüzyıla ait pamuklu iplikle dokunmuş kahverengi-mor ve kırmızı renkli topuk ve burun bölümleri olan çoraplar bulunmaktadır. New York Metropolitan Museum Of Art'ta Suriye'de örüldüğü düşünülen çoraplar bulunmaktadır. 12. ve 13. Yüzyıllara ait olan bu çoraplar kûfi yazı ile süslenmiştir. Detroit Institute of Art'ta çorabın üst kısmı bulunmaktadır. Mısır'dan gelmiş olan ve 10-14. yüzyıllara ait örnekte beyaz üzerine mavi geometrik motiflerle süslemeler yer almaktadır. Pazırık kurganından çıkarılan nakış işlemeli keçe çoraplar Anadolu Türk örgü sanatının 19. yy'dan önce de var olduğunu kanıtlamaktadır (Barışta, 2005, s. 868, 869).

Örücülüğün geliştiği tarihlerde meslek loncaları kurulduğu bilinmektedir. Loncaya üye olma şartları çok katı kurallara bağlanarak, gençlerin 3 ila 6 yıl arasında ustaya çıraklık yapması istenmekteydi. Sonra orijinal işler yaratabilmek ve fikir geliştirmek için yabancı ülkelere gitmek zorunluymuştu. Döndükten sonra ustalardan kurulmuş bir komisyon sınavından geçip, kendi motifleriyle ve kusursuz bir teknikle başarılı olurlarsa usta olmaya hak kazanırlardı (Atay, 1987,s.33).

2.5.1. Çorap

Pamuk, yün vb. malzemelerden örülen, ayağa giyilen giyecek (TDK).

Soğuktan korunmak veya giyim kuşamı tamamlamak için, yün, pamuk, sentetik ya da ipek ipliklerle örülmüş, uzun veya kısa konçlu ayak giyeceğine çorap denir.

2.5.2. Çorap çeşitleri

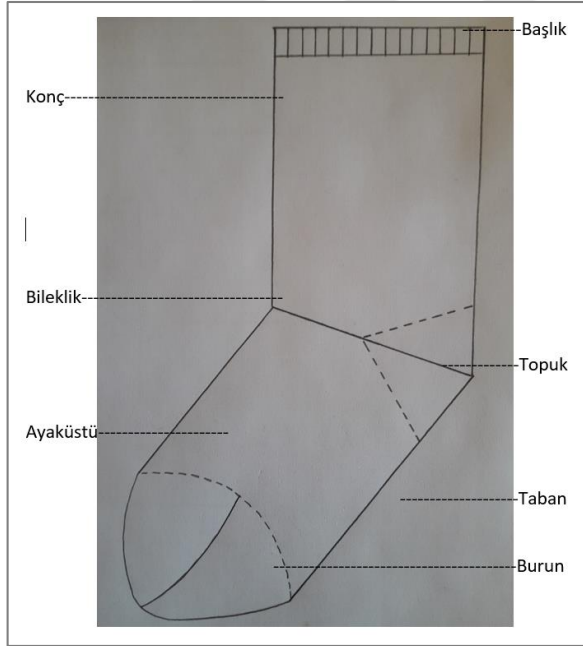
El örgüsü çorapların sınıflandırılması; kullanılan araca göre, kullanılan gerece göre, kullanılış amaçlarına göre ve kullanılan örgü tekniğine göre çok yönlü olarak yapılabilir. Kullanılan araçlara göre çoraplar; beş şiş ile örülen, iki şiş ile örülen ve tığ ile örülen çoraplar olmak üzere üçe ayrılır. Kullanılan iplik cinsine ve yapısına göre; tiftik çoraplar, tüylü çoraplar, yün çoraplar ve pamuk çoraplardır. Kullanım amacına göre; gündelik çoraplar, çeyiz çorapları, gelin çorapları damat çorapları ve asker çoraplarıdır. Kullanılan örgü tekniğine göre çorap çeşitleri; düz örgü çoraplar, renkli - motifli örgü çoraplar ve ajurlu çoraplardır (Akpınarlı, 1995, s.37-42).

2.5.3. Çorap örücülüğünde kullanılan renk, motif ve kompozisyonlar

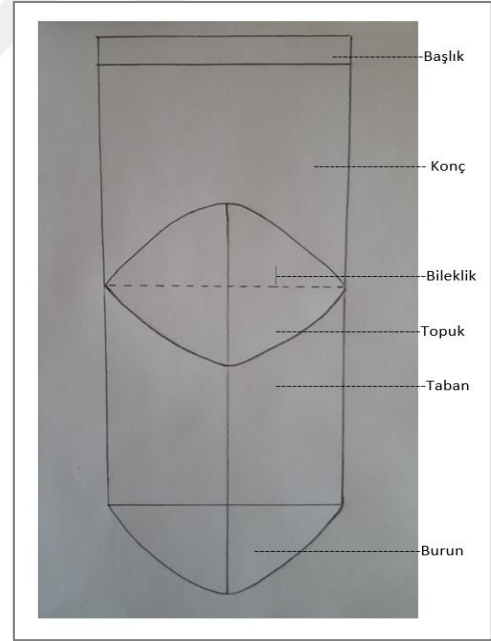
Motif, süslemenin en küçük birimidir. Tek bir motif ile süsleme yapılabildiği gibi birkaç motifin bir araya getirilmesi ile farklı kompozisyonlar da oluşturulabilir. Çoraplarda kullanılan motifler bitkisel, figürlü, nesneli, geometrik ve sembolik anlam yüklü olarak gruplandırılabilir. Bitkisel motifler; çiçek, yaprak, ağaç, meyve gibi bitkilerden oluşur. Figürlü motifler; insan veya hayvan figürlerinin bütünü veya el, ayak, göz gibi bir kısmı kullanılarak elde edilir. Nesneli motifler; muska, kandil, ayna gibi eşyaların kullanıldığı motiflerdir. Geometrik motifler; üçgen, kare, altıgen şekiller, enine-boyuna ve zikzak çizgilerden oluşan desenlerdir. Çorap kompozisyonu, bir veya birkaç türlü motifin bir araya getirilmesiyle meydana gelir. Örgü desenlerinden bir veya birkaç çeşidinin uygulanmasıyla meydana gelen motiflerin bütün bir yüzeyi kaplamasıyla kompozisyonlar ortaya çıkmaktadır (Özbel, 1980,s.8).

- Çorabın boyuna doğru tekrarlayan motifler yerleştirildiğinde boyuna kompozisyonlar,
- Çorap üzerine yatay olarak tekrar eden motifler yerleştirildiğinde yatay kompozisyonlar,
- Motifler kesintiye uğramadan çorap çevresinde dönerek yerleştirildiğinde, verev çizgili kompozisyonlar,
- Motiflerin aralarına küçük motifler yerleştirilmesiyle yardımcı desen kullanılan kompozisyonlar,
- Motifin belli aralıklarla çorabın tüm yüzeyine yerleştirilmesiyle oluşturulan kompozisyonlar ise bütün yüzeyi kaplayan kompozisyonlar olarak adlandırılmaktadır (Akpınarlı, 1995, s. 34, 35).

2.5.4. Çorabın bölümleri

Şekil 2.1. Çorabın yandan görünümü

Şekil 2.2. Çorabın arkadan görünümü

Burun

Çorap ayağa giyildiğinde parmakları saran bölümdür.

Taban

Burundan sonra, konç kısmına kadar ayağın alt kısmını oluşturan bölümdür.

Topuk

Çorabın konçla taban arasında arka bölümde kalan ve giyildiğinde topuğu saran kısmıdır.

Konç

Topukla lastik arasındaki bölümdür. İstenilen uzunlukta örülebilir.

Başlık

Konç bölümünün bitiminden sonra istenilen uzunlukta örülen çorabın kaymaması ve düzgün durması için örülen bölümdür.

2.5.5. Beş şişle çorap örgüsü

Beş şişle örülen çorapların örgü başlama şekilleri farklılık gösterebilmektedir. Bunlar; burundan, konçtan ve topuktan başlama şeklindedir. Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde incelenen çorapların hepsi burundan başlayarak örülmüştür. Çoraplarda ilmek sayılarının, iplik kalınlığına göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Kullanılan araçlar

Beş şiş (2numara), makas, ayıraç.

Kullanılan gereçler

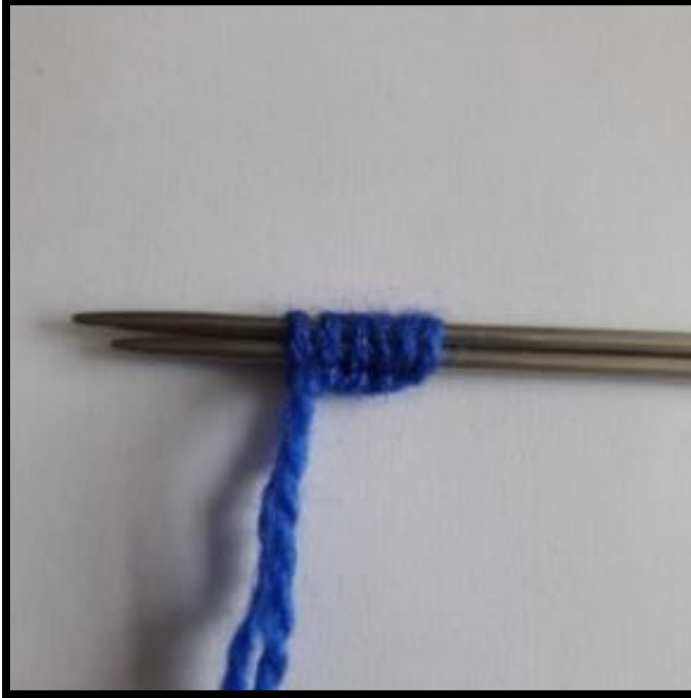
Mavi ve pembe renklere orlon iplikler.

İşlem basamakları

1. İki şiş üzerine 6 (ya da iplik kalınlığına göre 8-10) ilmek atınız.

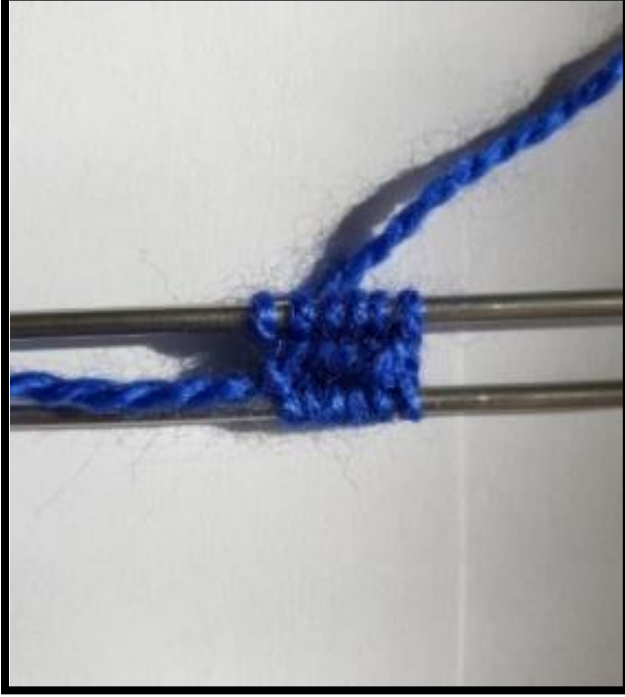
Resim 2.31. Beş şişle çorap örgüsü 1

Resim 2.32. Beş şişle çorap örgüsü 2

2. Üçüncü şiş ile bir şişteki 6 ilmeği düz örünüz.

3. Boşa çıkan şiş ile diğer şişteki 6 ilmeği düz örünüz.(bu işlem her sırada tek yönde örülerek yapılır. Düz örgünün ön yüzü arka yüzünden farklı görünümüdür.)

Resim 2.33. Beş şişle çorap örgüsü 3

4. Üçüncü şiş ile düz örgüye devam ediniz.

5. İlk ilmeği düz örünüz, dolayarak bir ilmek arttırınız, diğer ilmekler bitene kadar düz örünüz.(başlama noktasına bir ayraç takılmalıdır, aksi halde her ilmeğin eşit sırada örülüp örülmediği anlaşılmayabilir).

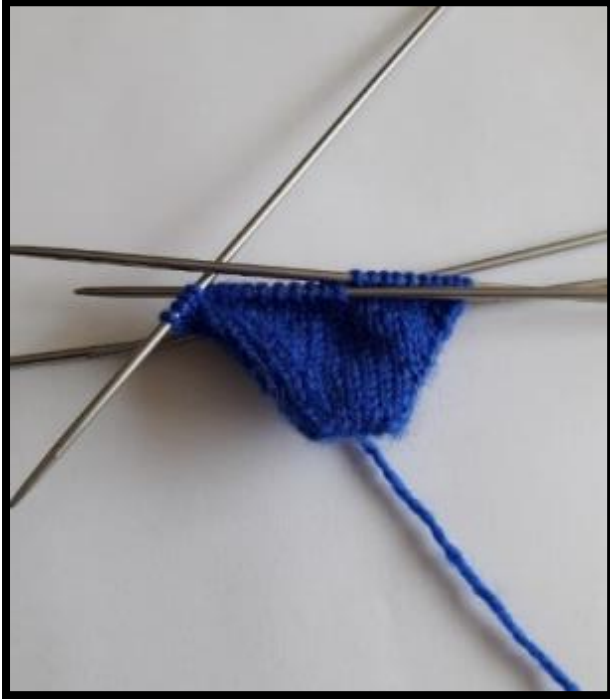

Resim 2.34. Beş şişle çorap örgüsü 4

6. Boşa çıkan üçüncü şiş ile diğer şişteki ilk ilmeği düz örünüz, dolayarak bir ilmek arttırınız, diğer ilmekler bitene kadar düz örünüz.
7. Bu işlemi sırasıyla burun kısmı bitene kadar tekrarlayınız.
8. İlmek sayısı 40 olduğunda,4 şişe onar adet ilmek bölünüz. (Beşinci şiş her zaman boşta kalacaktır)

Resim 2.35. Beş şişle çorap örgüsü 5

Resim 2.36. Beş şişle çorap örgüsü 6

9. Burun kısmı tamamlandığı zaman arttırma işleme son veriniz(Burun bölümü: Başparmağın ucundan küçük parmağın köküne kadar olan kısımdır).

Resim 2.37. Beş şişle çorap örgüsü 7

10. Çorabın taban ve ayaküstü bölümü örülürken arttırma ya da eksiltme işlemi yapılmaz.

Resim 2.38. Beş şişle çorap örgüsü 8

Resim 2.39. Beş şişle çorap örgüsü 9

Resim 2.40. Beş şişle çorap örgüsü 10

Resim 2.41. Beş şişle çorap örgüsü 11

11. Ayak ölçüsüne göre, ayaküstü bölümündeki ilmekleri bir ipe geçiriniz(topuğu daha rahat örebilmek için) ve şişi çıkarınız.

12. Topuk örmeye başlarken, ilk ilmeği örmeden alınız.

13. İkinci ve üçüncü ilmekleri birlikte alarak kesme işlemi yapınız.

Resim 2.42. Beş şişle çorap örgüsü 12

14. Diğer ilmekleri 3 ilmek kalana kadar düz örünüz.

15. Kalan 3 ilmeğin ikisini bir alınız, son ilmeği düz örünüz.

16. Örgüyü hep düz yönden örünüz.

17. Kesme işlemine 6 ilmek kalana kadar devam ediniz.

18. Topuk kapatma işlemine geçiniz.

19. İlk ilmeği kesme işlemi yapılan topuğun alt kısmıyla birleştirmek amacıyla, bir ilmeği çıkararak birlikte örünüz.

20. Dolayarak bir ilmek arttırınız.

21. Şište bir ilmek kalana kadar düz örünüz.

22. Son ilmeği örmeden önce yine dolayarak bir ilmek arttırınız ve son ilmek topuğun alt kısmıyla birleştirmek amacıyla, bir ilmek çıkararak birlikte örünüz.

23. İşleme topuk bitene kadar devam ediniz.

24. İlmek sayısı çorabın üst kısmında ipe geçirilerek bırakılan ilmeklerle eşit olmalıdır.

25. Topuk tamamlandığında diğer ilmeklerle beraber 4 şişe eşit olarak bölünüz.

Resim 2.43. Beş şişe çorap örgüsü 13

Resim 2.44. Beş şişle çorap örgüsü 14

26. Arttırma ya da eksiltme yapmadan konç kısmını düz olarak örünüz.

Resim 2.45. Beş şişle çorap örgüsü 15

27. İstenilen uzunluğa ulaşıncı boğaz kısmı bir düz bir ters şeklinde lastik öreerek tamamlayınız.

28. Kapatma işlemleri yapınız(tercihe göre bilgi formları arkasında yer alan motif çizimlerinden yararlanılarak farklı motif ve renklerle örülebilir. Bu çalışmada Balık motifi kullanılmıştır).

Resim 2.46. Beş şişle çorap örgüsü 16

Resim 2.47. Beş şişle çorap örgüsü 17

Resim 2.48. Beş şişle çorap örgüsü 18

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, verilerin toplanma teknikleri, verilerin analizi ve yorumlanması alt başlıklar halinde ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde bulunan çorapların özellikleri var olduğu haliyle incelenip değerlendirildiğinden betimsel bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu Araştırmanın evrenini, Kırşehir ili Kaman İlçesi'ndeki el örgüsü çoraplar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde beş şişe örülen ve ulaşılabilen 30 çift çorap oluşturmaktadır.

Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde beş şişe örülen çorapların incelenmesinde sadece birkaç evde sorunla karşılaşılmıştır. Sorunun sebebi ise çoraplar sandık içinde saklandığı için önce sandık üzerindeki yorgan ve döşeklerin kaldırılmasından kaynaklanmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Beş şişe örülen çoraplarla ilgili literatür taraması yapılarak ulaşılan kaynaklardan yararlanılmıştır. Çorapların fotoğrafları çekilmiş, fotoğrafı çekilen çorapların doğru ve güvenilir bir şekilde kayıt altına alınması için ebat, teknik, renk, motif ve kompozisyon özelliklerinin yer aldığı bilgi formları her bir çorap için ayrı ayrı hazırlanmıştır. İnceleme sonuçları bulgular bölümünde çorapların özellikleri incelenerek tablolar halinde sunulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Literatür taramasında ulaşılan kaynaklardan yararlanılmıştır.

Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde beş şişle örülen 30 adet çorap örneğine ait araç gereçler, teknik, ebat, renk, motif, kompozisyon ve korunma durumları ile ilgili veriler, bilgi formlarında verilmiştir.

Ürünlerde kullanılan motifler, eşit hücrelere bölünerek hazırlanan tablo üzerinde renklendirilerek çizilmiştir.

Beş şişle örülen 30 adet çorap örneğine ait bilgi formlarından elde edilen veriler sayısal verilere dönüştürülmüş ve tablolar halinde sunulmuştur. Tablolardan elde edilen veriler $V=F \times 100/n$ formülü ile hesaplanmış ve istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Beş Şişle Örülen Çoraplara Ait Bilgi Formları

Bu bölümde Kırşehir ili Kaman İlçesi'nde beş şişle örülen çoraplara ait bilgi formları sunulmuştur. Ayrıca çorapların desen çizimleri bilgi formlarının arkasında yer almaktadır.

BİLGİ FORMU: 1

Resim 4.1. Beş şişle örülmüş çorap 1

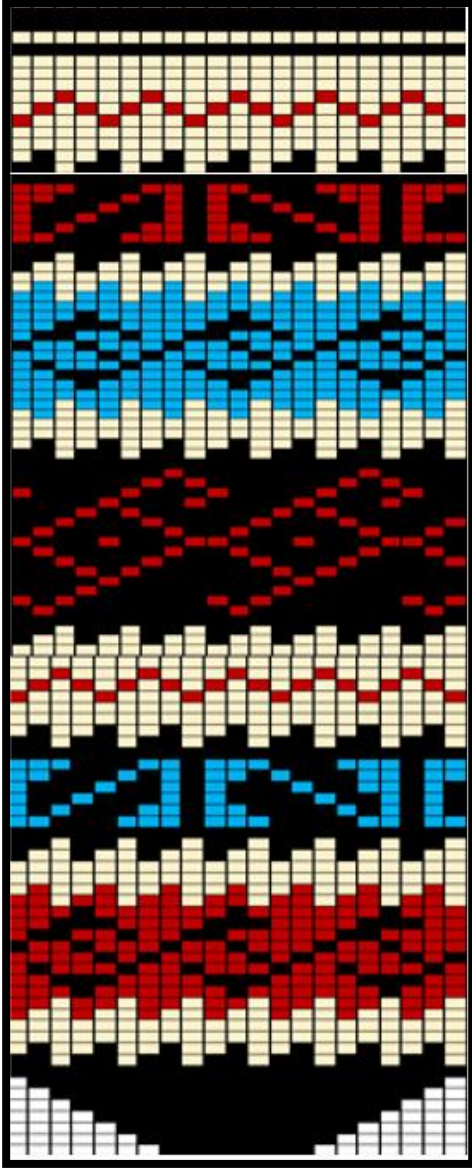
İnceleme Tarihi	: 13.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10 cm.
Ürünün Boyu	: 50 cm.
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş (2 numara), makas
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah, mavi, kırmızı ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Yılan motifi

Kompozisyon

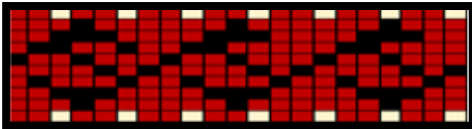
: Örgüye burun kısmından başlanmış, tamamen siyah renkle örülmüştür. Ayaküstünde iki farklı desen kullanılmıştır. İlk bölüm kırmızı zemin üzerine yerleştirilen siyah renkte yılan motifi yatay olarak tekrarlanarak oluşturulmuştur. Diğer bölüm siyah zemin üzerine yerleştirilen mavi renkte geometrik motif yatay olarak tekrarlanarak oluşturulmuştur. Üçüncü bölüme geçerken krem renk zemin üzerine kırmızı renkle zikzak uygulanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Konç bölümünde siyah zemin üzerine yerleştirilen kırmızı renkte geometrik motif yatay olarak tekrarlanmıştır. Dördüncü bölümde mavi zemin üzerine yerleştirilen siyah renkte yılan motifi yatay olarak tekrarlanarak oluşturulmuştur. Beşinci bölüm ise, siyah zemin üzerine yerleştirilen kırmızı renkte geometrik motif yatay olarak tekrarlanarak oluşturulmuştur. Çorabın ön ve arka yüzünde aynı motifler kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yardımcı desen kullanılarak yapılan kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

:Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.1. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 1

Şekil 4.2. Yılan motifi çizimi

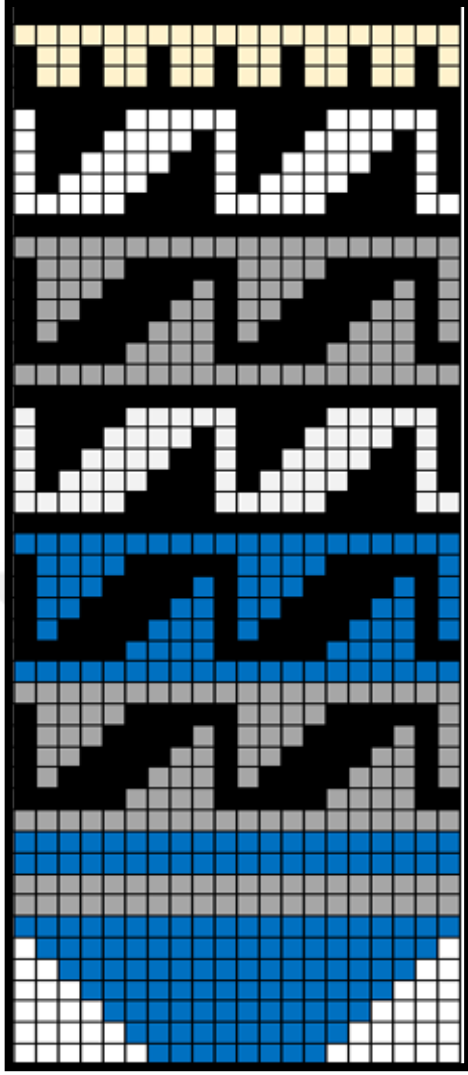
BİLGİ FORMU: 2

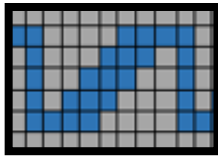
Resim 4.2. Beş şişle örülmüş çorap 2

İnceleme Tarihi	: 17.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe'si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 51cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Mavi, gri, siyah ve krem renk(doğal yün).

Kullanılan Motifler	: Balık motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun kısmı mavi renkle örölmüş. Yukarı doğru yatay olarak, siyah, beyaz, mavi, gri renklerin kullanıldığı tekrar eden balık motifi yerleştirilmiştir. Ayak bölümünde aynı motifin yatay olarak tekrarlanarak oluşturulmasıyla elde edilen desen, önce gri zemin üzerine siyah renkle uygulanmış daha sonra mavi üzerine siyah, siyah renk üzerine beyaz ve son olarak gri üzerine siyah renklerle uygulanarak topuk bölümüne geçilmiştir. Topuk bölümünde mavi zemin üzerine siyah renkle birkaç sıra düz şerit örölmüştür. Çorabın ön ve arka yüzünde aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölmekle lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.
Korunma Durumu	: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.3. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 2

Şekil 4.4. Balık motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 3

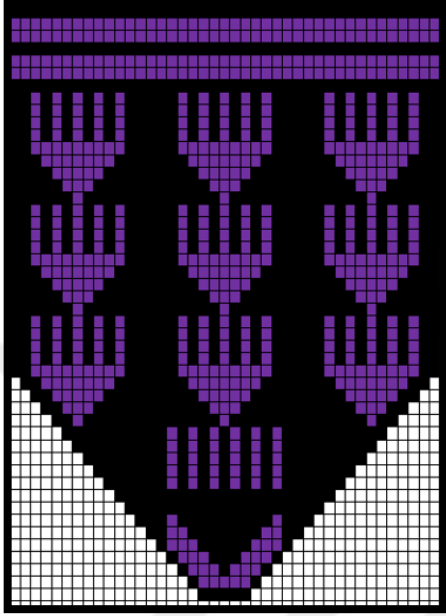

Resim 4.3. Beş şişle örülmüş çorap 3

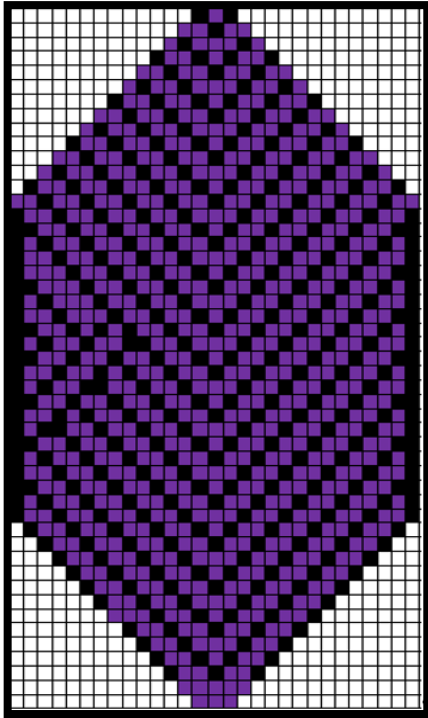
İnceleme Tarihi	: 19.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe'si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 9 cm
Ürünün Boyu	: 20cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve mor.
Kullanılan Motifler	: Tarak motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Tarak motifi burun kısmından başlayıp başlığa kadar siyah zemin üzerine mor renkle uygulanmıştır. Yan yana yerleştirilerek oluşturulan desen, daha sonra boyuna yerleştirilmiştir. Çorabın ön yüzünde kullanılan desen taban kısmında kullanılmamıştır. Taban sadece düz, verev, ortada kesişen çizgiler halinde örülmüştür. Motif

yan yana ve üst üste yerleştirildiği için hem boyuna hem de yatay kompozisyon görünümündedir.

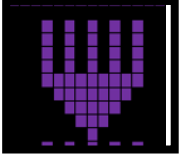
Korunma Durumu : Taban bölümü yıpranmıştır.

Şekil 4.5. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 3

Şekil 4.6. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 4

Şekil 4.7. Tarak motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 4

Resim 4.4. Beş şişle örülmüş çorap 4

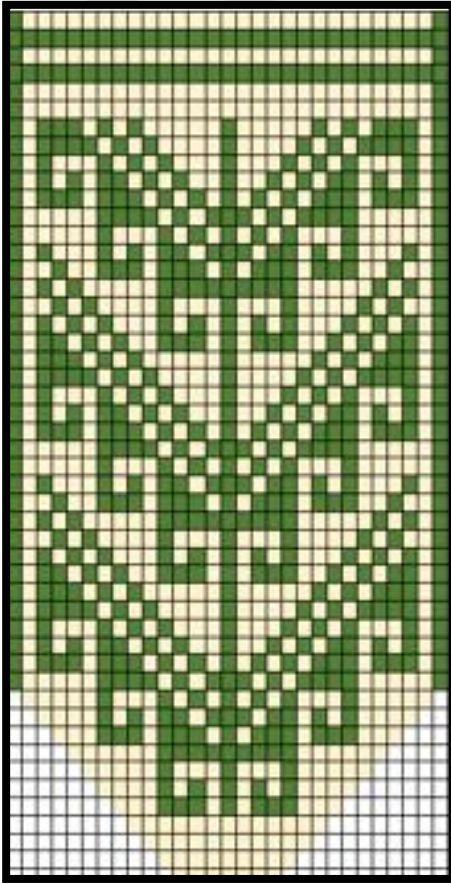
İnceleme Tarihi	: 19.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 10 cm
Ürünün Boyu	: 22cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Yeşil ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan motifler	: Çengel motifi

Kompozisyon

: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Yeşil ve krem renklerde ortada birleşen verev çizgiler oluşturulmuş. Çizgilerin birleşme yerinde çorap boyunca dik olarak devam eden düz bir çizgi yerleştirilmiştir. Verev çizgilerin üzerinde arka arkaya sıralanmış çengel motifi bulunmaktadır. Çorabın ön yüzünde kullanılan desen taban kısmında kullanılmamıştır. Taban sadece düz, verev, ortada kesişen çizgiler halinde örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler verev kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

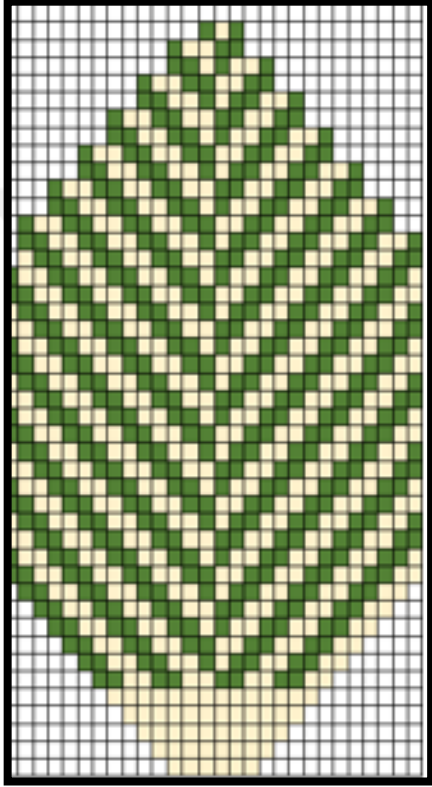
: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.8. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 5

Şekil 4.9. Çengel motifi çizimi

Şekil 4.10. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 6

BİLGİ FORMU: 5

Resim 4.5. Beş şişle örülmüş çorap 5

İnceleme Tarihi	: 21.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe'si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10 cm
Ürünün Boyu	: 52cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.

Kullanılan Renkler	: Kırmızı, mavi, pembe, yeşil, sarı, bordo, siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Artı motifi, Yılan motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı siyah renkle örülmüştür. Ayak bölümünde iki farklı desen kullanılmıştır. İlk desen, aynı motifin yan yana tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur, kırmızı zemin üzerine yeşil renkle uygulanmıştır. Diğer desen ise; Yılan motifinin yan yana bağlantılı olarak tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur ve mavi zemin üzerine pembe renkle. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Konç bölümünde beş farklı desen kullanılmıştır. İlk desen aynı motifin bir ters bir düz olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve bordo renk üzerine yeşil renkle uygulanmıştır. İkinci desen Artı motifin bir ters bir düz olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve mavi renk üzerine sarı renkle uygulanmıştır. Üçüncü desen aynı motifin yan yana yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve kırmızı renk üzerine siyah renkle uygulanmıştır. Dördüncü desen yılan motifinin yan yana tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur ve mavi zemin üzerine pembe renkle uygulanmıştır. Beşinci desen aynı motifin bir ters bir düz olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve mavi zemin üzerine yeşil renkle uygulanmıştır. Çorabın önünde, arkasında ve altında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.
Korunma Durumu	: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.11. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 7

Şekil 4.12. Artı motifi çizimi

Şekil 4.13. Yılan motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 6

Resim 4.6. Beş şişle örülmüş çorap 6

İnceleme Tarihi	: 23.03.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe'si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 9 cm
Ürünün Boyu	: 21cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve sarı.

Kullanılan Motifler

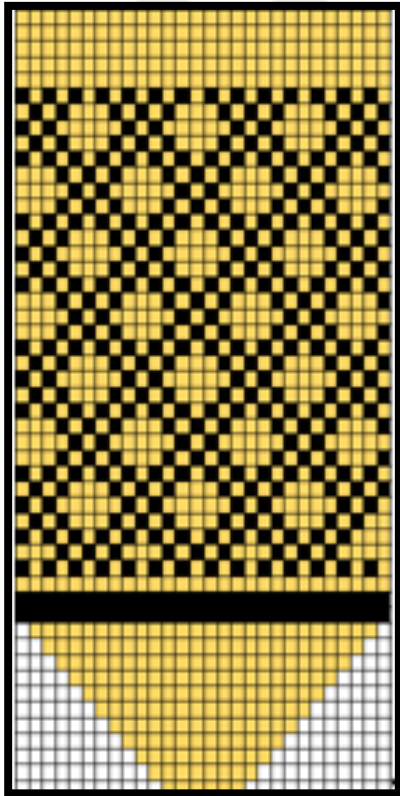
: Baklava motifi

Kompozisyon

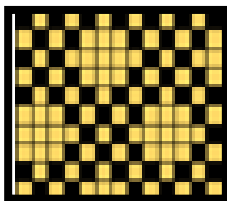
: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı sarı renkle örölmüş. Baklava motifi tüm yüzeye eşit aralıklarla yerleştirilmiştir. Topuk bölümü sarı renkle örölmüştür. Çorabın önünde, arkasında ve altında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölerek lastik oluşturulmuştur. Motifler verev çizgili kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.14. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 8

Şekil 4.15. Baklava motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 7

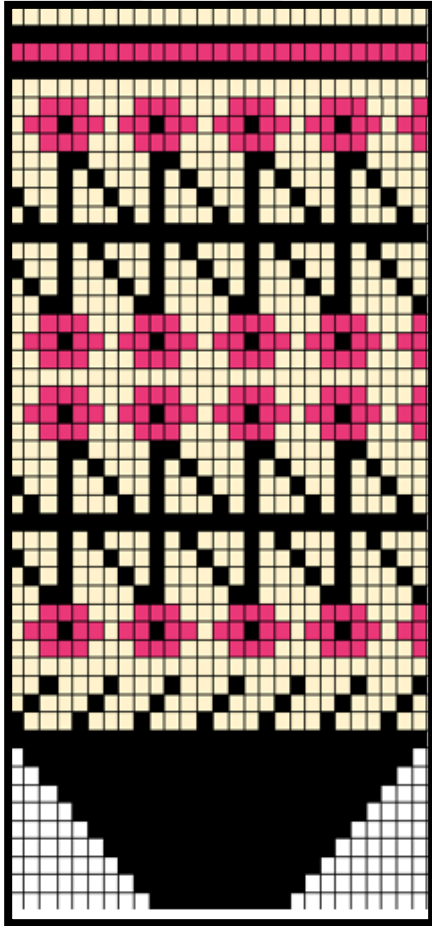

Resim 4.7. Beş şişle örülmüş çorap 7

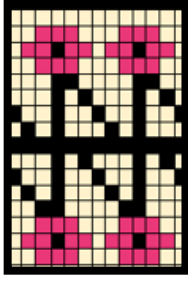
İnceleme Tarihi	: 13.04.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe'si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10 cm
Ürünün Boyu	: 43cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Pembe, siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Gül motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı siyah renkle örülmüştür. Çorapta gül motifi kullanılmıştır. Krem renk üzerine siyah ve pembe

renklerle uygulanmıştır. Desen ayak ve konç bölümlerinde iki kez paralel olarak tekrarlanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Çorabın ön ve arka yüzünde aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.16. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 9

Şekil 4.17. Gül motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 8

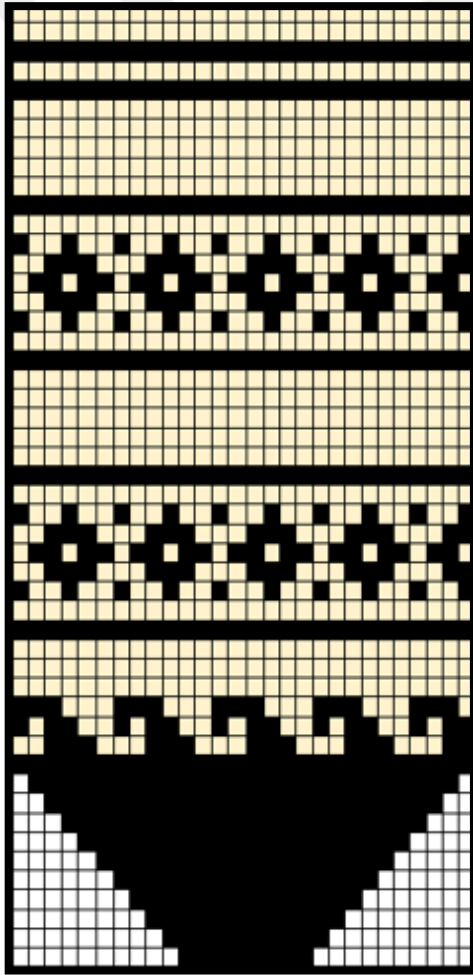
Resim 4.8. Beş şişle örülmüş çorap 8

İnceleme Tarihi	: 19.04.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 50cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve krem renk(doğal yün).

Kullanılan Motifler :

Kompozisyon : Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı siyah renkle örülmüştür. Kullanılan desen aynı motifin yan yana yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve krem renk üzerine siyah renkle uygulanmıştır desen ayak ve konç bölümünde üst üste paralel olarak yerleştirilmiştir. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.18. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 10

BİLGİ FORMU: 9

Resim 4.9. Beş şişle örülmüş çorap 9

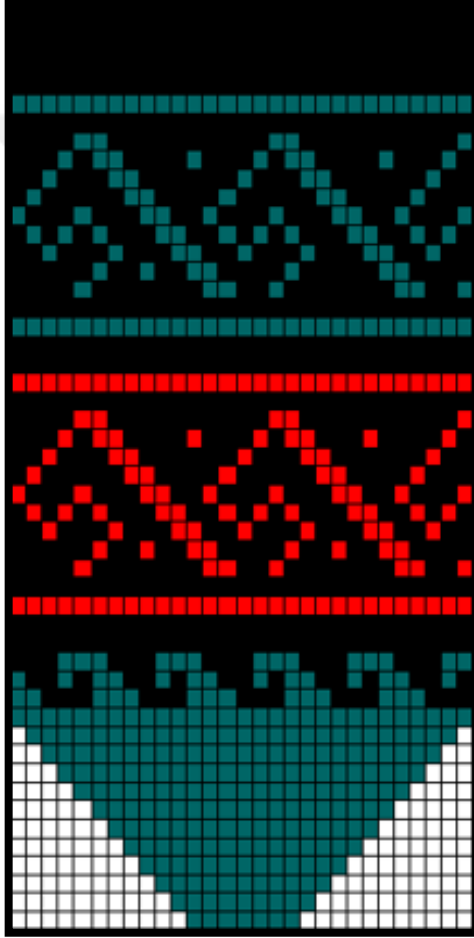
İnceleme Tarihi	: 23.04.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 47cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Yeşil, kırmızı ve siyah.
Kullanılan Motifler	: Deli Yılan

Kompozisyon

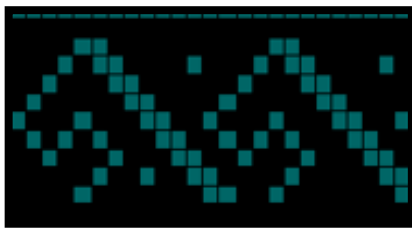
: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı yeşil renkle örülmüştür. Deli yılan motifinin yan yana yerleştirilmesiyle elde edilmiş ve ayak bölümünden başlık bölümüne kadar paralel olarak üst üste belli aralıklarla siyah üzerine kırmızı ve yeşil renkler kullanılarak uygulanmıştır. Topuk bölümü kırmızı renkle örülmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.19. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 11

Şekil 4.20. Deli yılan çizimi (Piri,2018).

BİLGİ FORMU: 10

Resim 4.10. Beş şişle örülmüş çorap 10

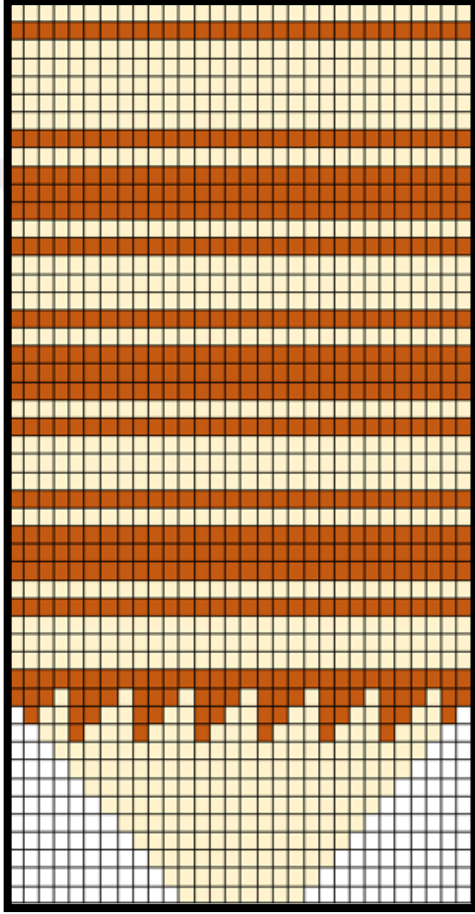
İnceleme Tarihi	: 11.05.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 40cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Turuncu ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:

Kompozisyon

: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı krem renkle örölmüş, daha sonra turuncu renkle birbirine paralel ve kalınlı inceli şeritler oluşturulmuştur. Topuk bölümü krem renk yapılmıştır. Çorabın önünde ve arkasında çizgi şeklinde şeritler üst üste sıralanmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölerek lastik oluşturulmuştur.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.21. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 12

BİLGİ FORMU: 11

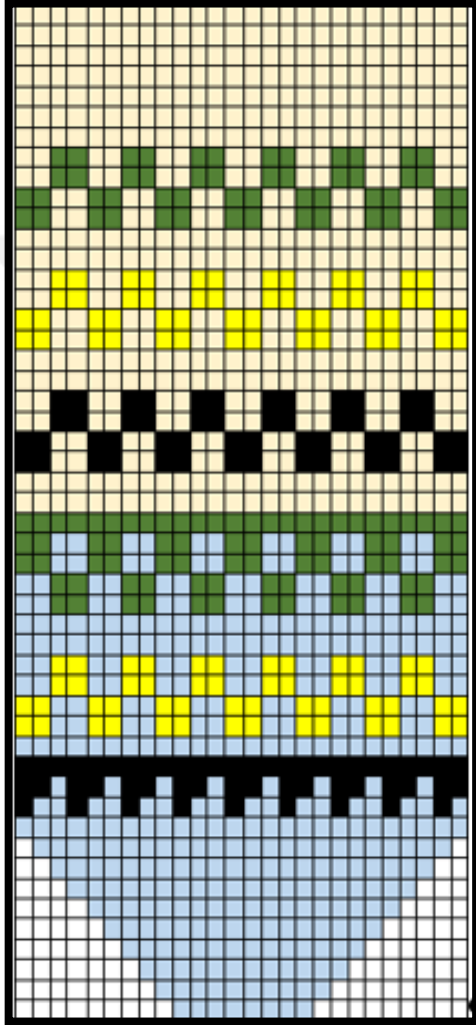
Resim 4.11. Beş şişle örülmüş çorap 11

İnceleme Tarihi	: 17.05.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 32cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı, yeşil, siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı mavi renkle örülmüştür. Desen motifin bir vev bir düz olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiştir. Birbirine paralel ve yatay olarak sarı, siyah, yeşil ve mavi

renklerde dokuz kere tekrarlanmıştır. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.22. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 13

BİLGİ FORMU: 12

Resim 4.12. Beş şişle örülmüş çorap 12

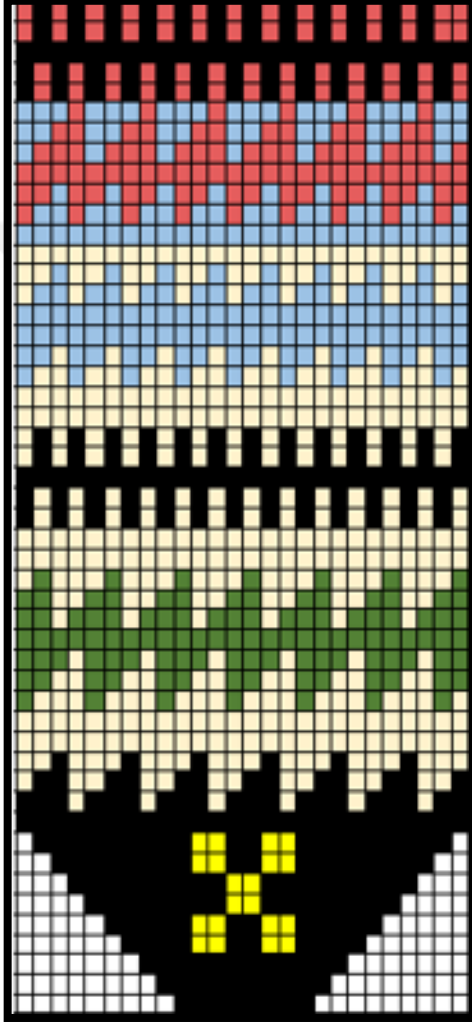
İnceleme Tarihi	: 17.05.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 30cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Mavi, sarı, yeşil, pembe, siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Çiçek motifi

Kompozisyon

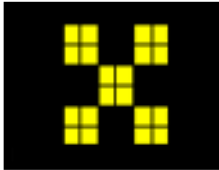
: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı siyah renkle örölmüş, ortasına sarı renkli çiçek motifi yerleştirilmiştir. Yukarı doğru yatay olarak, siyah, krem, pembe, sarı ve yeşil renklerin kullanıldığı motifler 14 sıra örölmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.23. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 14

Şekil 4.24. Çiçek motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 13

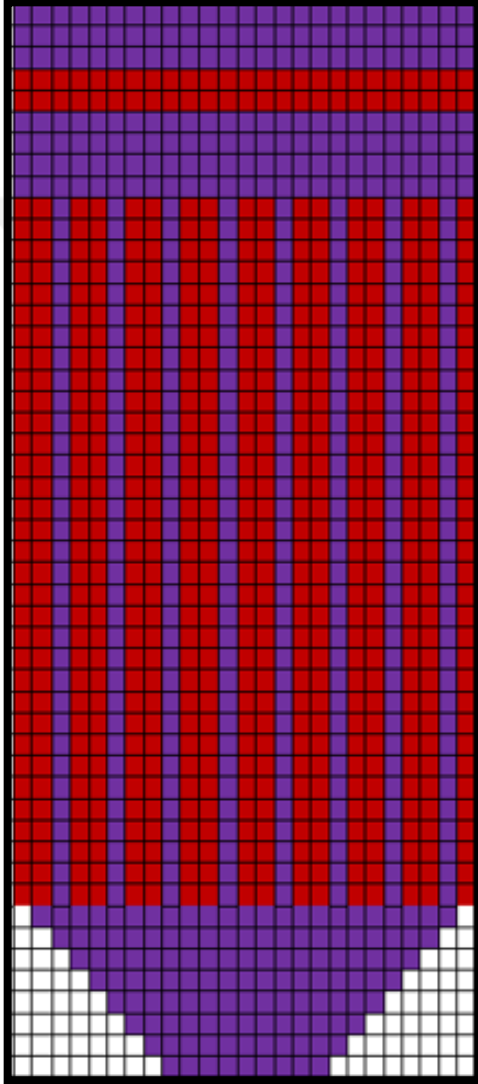
Resim 4.13. Beş şişle örülmüş çorap 13

İnceleme Tarihi	: 23.05.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 27cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	:Mor ve kırmızı.
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun bölümü mor renkle örülmüştür. İlk sırada bir ilmek mor, bir

ilmek kırmızı renkle örölmüş, ikinci sıra mor renkle örölmüş bu işlem başlık bölümüne kadar tekrarlanmıştır. Topuk bölümü mor renkle örölmüştür. Çorabın önünde ve arkasında dikey şeritler kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölerek lastik oluşturulmuştur.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.25. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 15

BİLGİ FORMU: 14

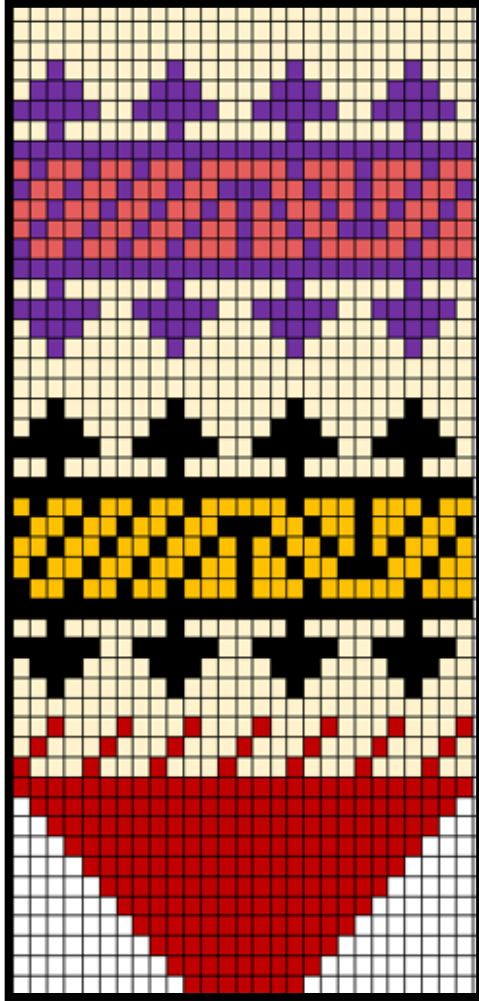
Resim 4.14. Beş şişle örülmüş çorap 14

İnceleme Tarihi	: 12.06.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 30cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Mor, gri, sarı, yeşil, pembe, kırmızı, siyah ve krem renk(doğal yün).

Kullanılan Motifler :

Kompozisyon : Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı kırmızı renkle örülmüştür. Yatay geometrik bir desen kullanılmıştır. Aynı geometrik desen ayak bölümünde önce sarı renk üzerine siyah renkle daha sonra kırmızı renk üzerine mor renkle uygulanmıştır. Konç bölümünde siyah üzerine pembe, yeşil ve kırmızı olmak üzere üç kere paralel olarak yerleştirilmiştir. Topuk bölümünde farklı geometrik motiften iki adet yerleştirilmiştir. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.26. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 16

BİLGİ FORMU: 15

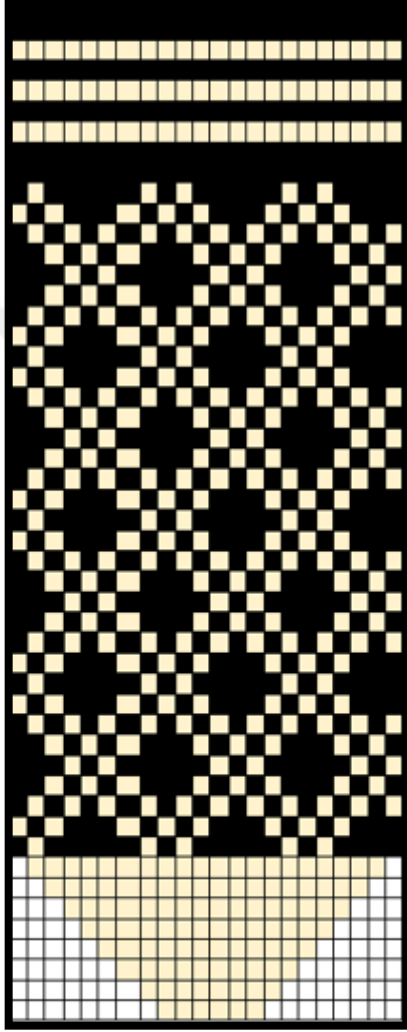
Resim 4.15. Beş şişle örülmüş çorap 15

İnceleme Tarihi	: 23.06.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 12cm
Ürünün Boyu	: 45cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Baklava Motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı krem renkle örülmüş. Baklava motifi tüm yüzeye eşit aralıklarla yerleştirilmiştir. Topuk bölümü krem renkle örülmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen

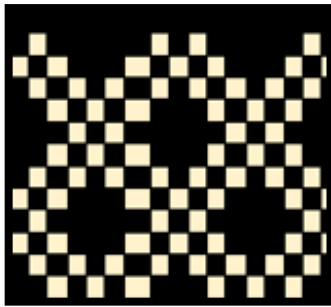
kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motif bütün yüzeyi kaplayan kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.27. Beş şişe örülmüş çorap çizimi 17

Şekil 4.28. Baklava motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 16

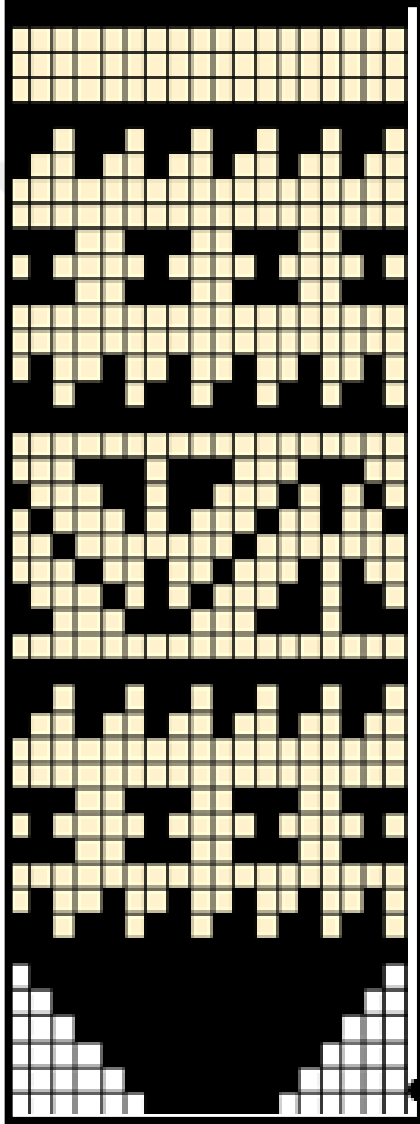
Resim 4.16. Beş şişle örülmüş çorap 16

İnceleme Tarihi	: 23.06.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 32cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Siyah renkle burun bölümü örülmüştür. Daha sonra iki farklı motif birbirine paralel olarak ikişer kez tekrarlanmıştır. İlk desen yan yana belli aralıklarla krem renk üzerine siyah renk kullanılarak yerleştirilmiş motiflerden oluşmuş,

İkinci motif bir düz bir ters şekilde yan yana yerleştirilerek oluşmuş desen yine, krem renk zemin üzerine siyah renk kullanılarak uygulanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler, hem yatay hem de yardımcı desen kullanılan kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.29. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 18

BİLGİ FORMU: 17

Resim 4.17. Beş şişle örülmüş çorap 17

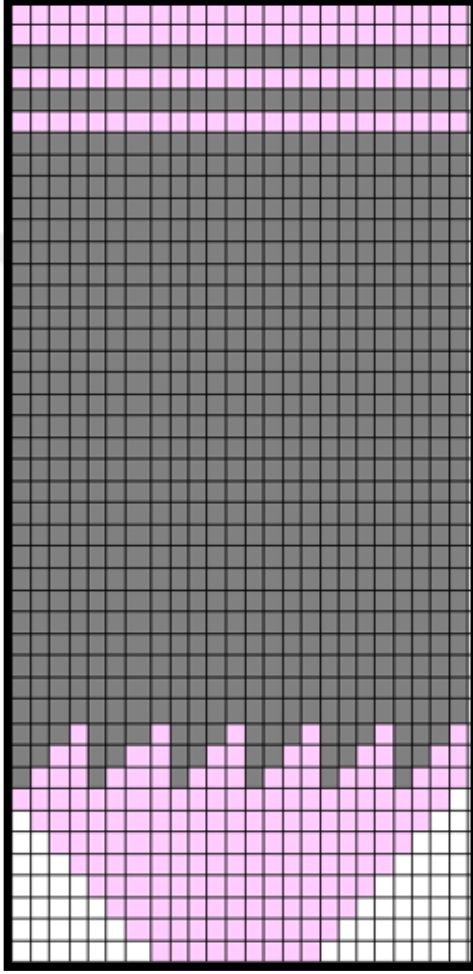
İnceleme Tarihi	: 03.07.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 50cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Gri ve pembe.
Kullanılan Motifler	:

Kompozisyon

: Örgüye burun kısmından başlanarak pembe renkle örülmüştür. Ayak ve konç bölümü gri renkle, topuk bölümü ise, pembe renkle örülmüştür. Ayrıca yatay şekilde şeritler yerleştirilmiştir. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.30. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 19

BİLGİ FORMU: 18

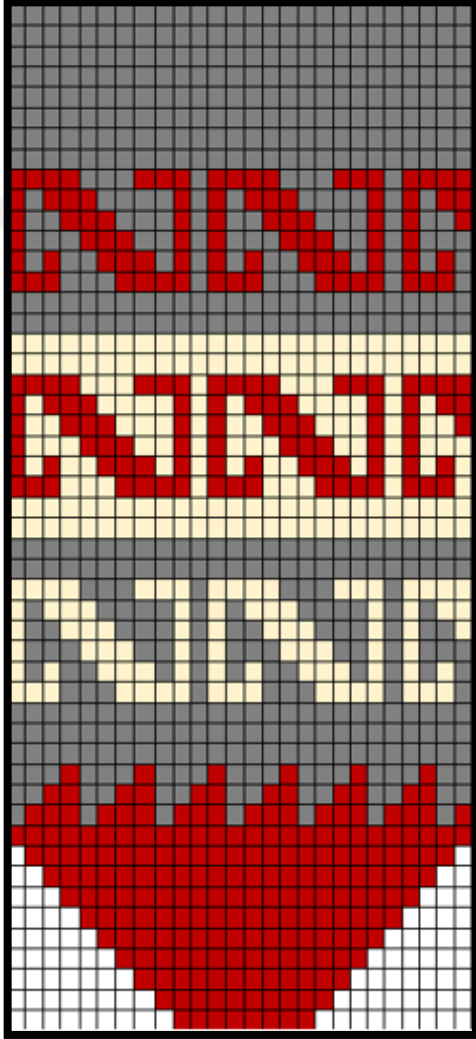
Resim 4.18. Beş şişle örülmüş çorap 18

İnceleme Tarihi	: 06.08.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 30cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, gri ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Desen, belli aralıklarla yan yana yerleştirilen geometrik motiften oluşmuştur. Önce gri renk üzerine krem renk daha

sonra, krem renk üzerine kırmızı ve son olarak gri renk üzerine kırmızı renkle üst üste paralel olarak uygulanmıştır. Topuk bölümü krem renk örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.31. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 20

BİLGİ FORMU: 19

Resim 4.19. Beş şişle örülmüş çorap 19

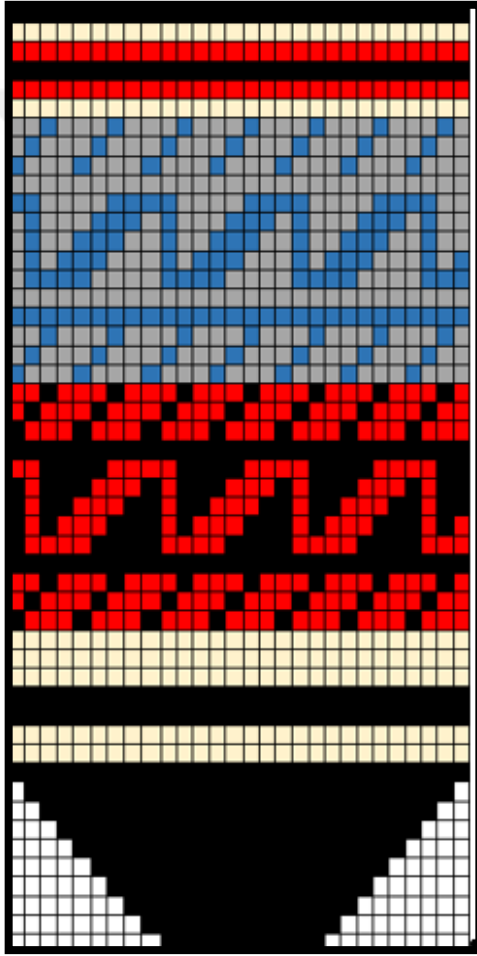
İnceleme Tarihi	: 06.08.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 52cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah, turuncu, mavi, turkuaz ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Balık motifi

Kompozisyon

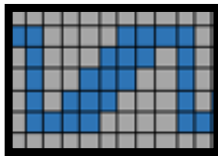
: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örülmüştür Balık motifi ayak bölümünde siyah renk üzerine turuncu renkle, ,konç bölümünde ise; turkuaz renk üzerine gri renk, turuncu renk üzerine siyah renk ve son olarak gri üzerine mavi renk kullanılarak uygulanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik yapılmıştır. Hem yatay hem de yardımcı desen kullanılarak kompozisyon oluşturulmuştur.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.32. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 21

Şekil 4.33. Balık motifi çizimi

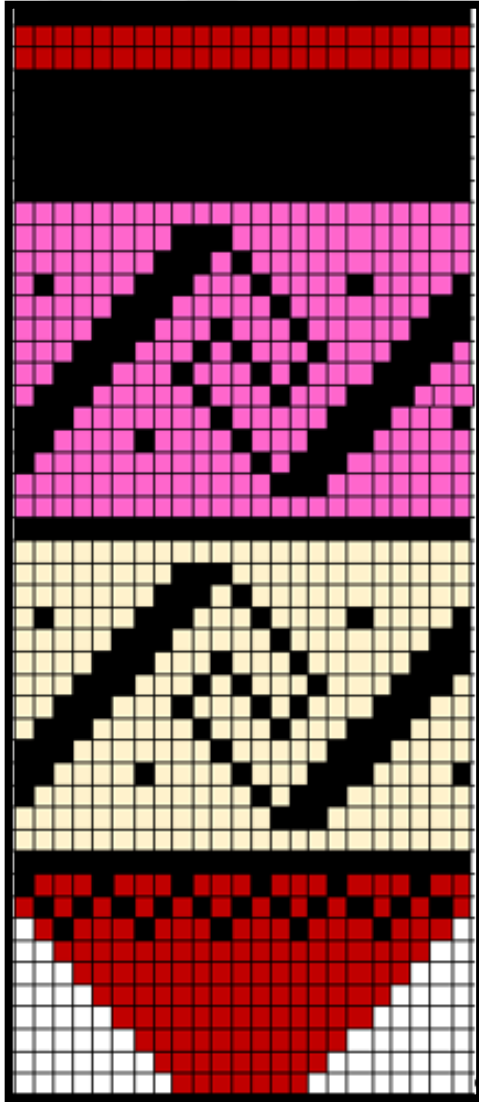
BİLGİ FORMU: 20

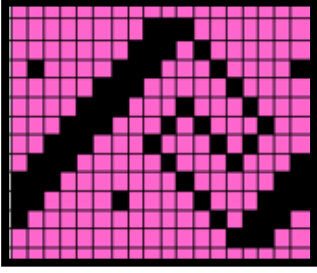
Resim 4.20. Beş şişle örülmüş çorap 20

İnceleme Tarihi	: 17.08.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 52cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.

Kullanılan Renkler	: Kırmızı, siyah, pembe, yeşil, turuncu ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:Deli Yılan
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun bölümü kırmızı renkle örülmüştür Deli Yılan motifi ayak bölümünde krem renk üzerine siyah renkle, ,konç bölümünde ise; pembe renk üzerine siyah renk, yeşil renk üzerine siyah renk kullanılarak üst üste yatay olarak yerleştirilmiştir. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motif yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.
Korunma Durumu	: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.34. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 22

Şekil 4.35. Deli yılan motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 21

Resim 4.21. Beş şişle örülmüş çorap 21

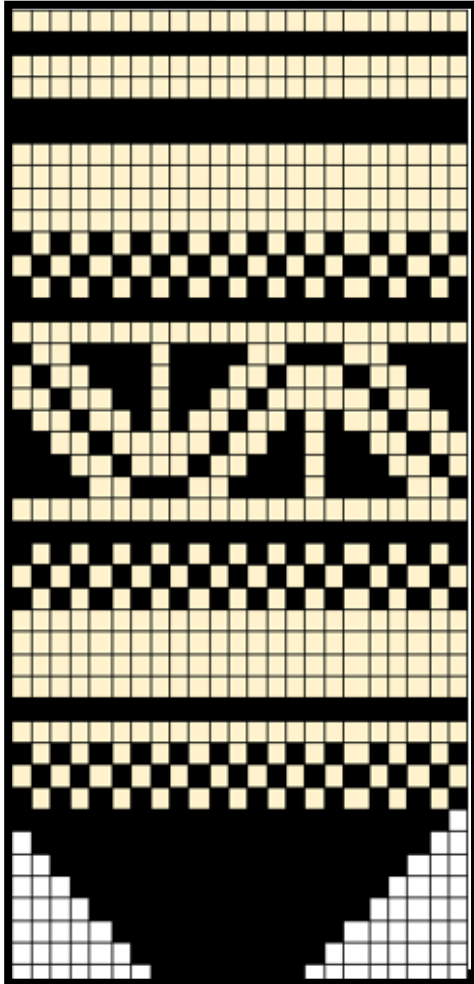
İnceleme Tarihi	: 03.09.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 52cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.

Kullanılan Renkler : Siyah ve krem renk(doğal yün).

Kullanılan Motifler :

Kompozisyon : Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örölmüştür Geometrik iki motifin yan yana, sırayla ve yatay olarak tekrarlanmasıyla desen oluşturulmuştur. Desen ayak ve konç bölümünde krem renk üzerine siyah renk kullanılarak üst üste yatay olarak tekrarlanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örölmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölerek lastik oluşturulmuştur. Motifler hem yatay hem de yardımcı desen kullanılarak kompozisyon oluşturulmuştur.

Korunma Durumu : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.36. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 23

BİLGİ FORMU: 22

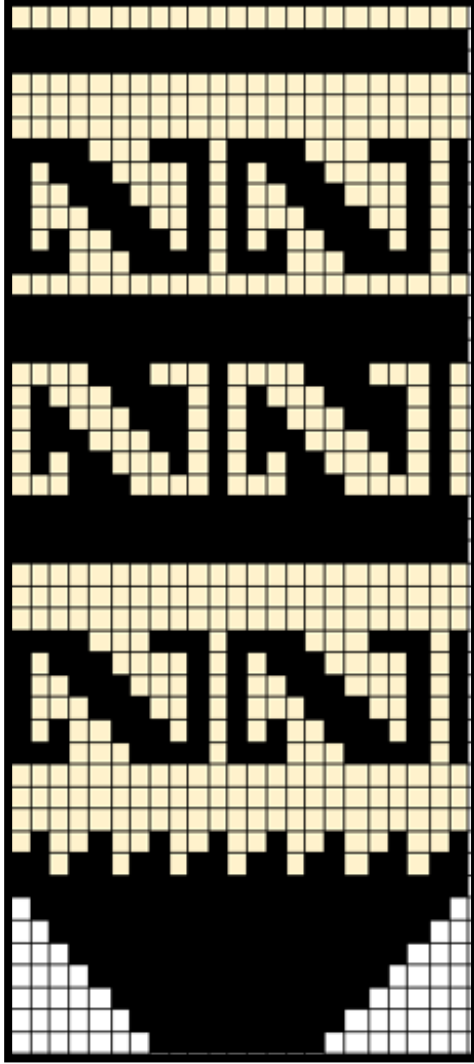
Resim 4.22. Beş şişle örülmüş çorap 22

İnceleme Tarihi	: 15.09.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 12cm
Ürünün Boyu	: 30cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örülmüştür Geometrik bir motifin yan yana ve yatay olarak tekrarlanmasıyla desen oluşturulmuştur. Desen ayak bölümünde krem renk üzerine siyah renk kullanılarak konç bölümünde ise; önce siyah üzerine

krem renkle daha sonra krem renk üzerine siyah renkle üst üste yatay olarak tekrarlanmıştır. Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motif yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Taban bölümü yıpranmıştır.

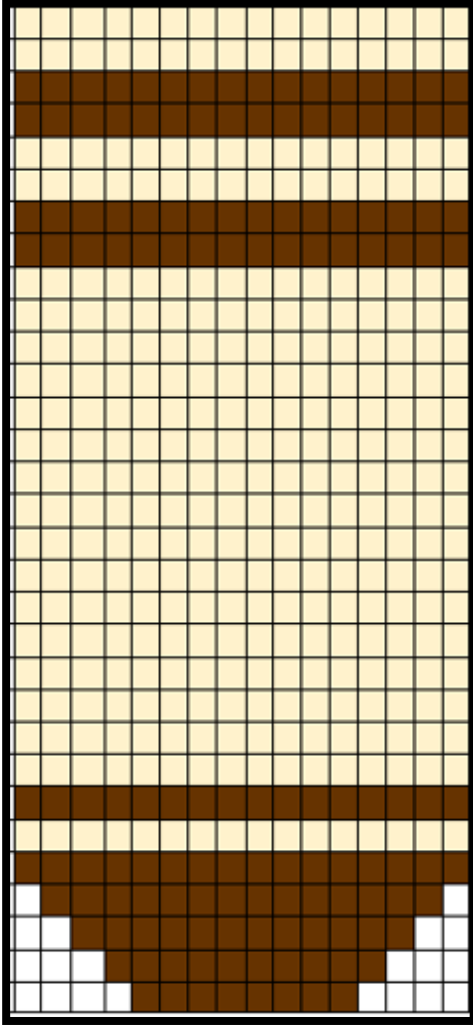
Şekil 4.37. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 24

BİLGİ FORMU: 23

Resim 4.23. Beş şişle örülmüş çorap 23

İnceleme Tarihi	: 22.09.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 53cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Kahverengi ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örülmüştür. Ayak ve konç bölümü krem renkle, topuk bölümü ise, siyah renkle örülmüştür. Yatay şeritler yerleştirilmiştir. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur.
Korunma Durumu	: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.38. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 25

BİLGİ FORMU: 24

Resim 4.24. Beş şişle örülmüş çorap 24

İnceleme Tarihi	: 22.09.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 48cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	:

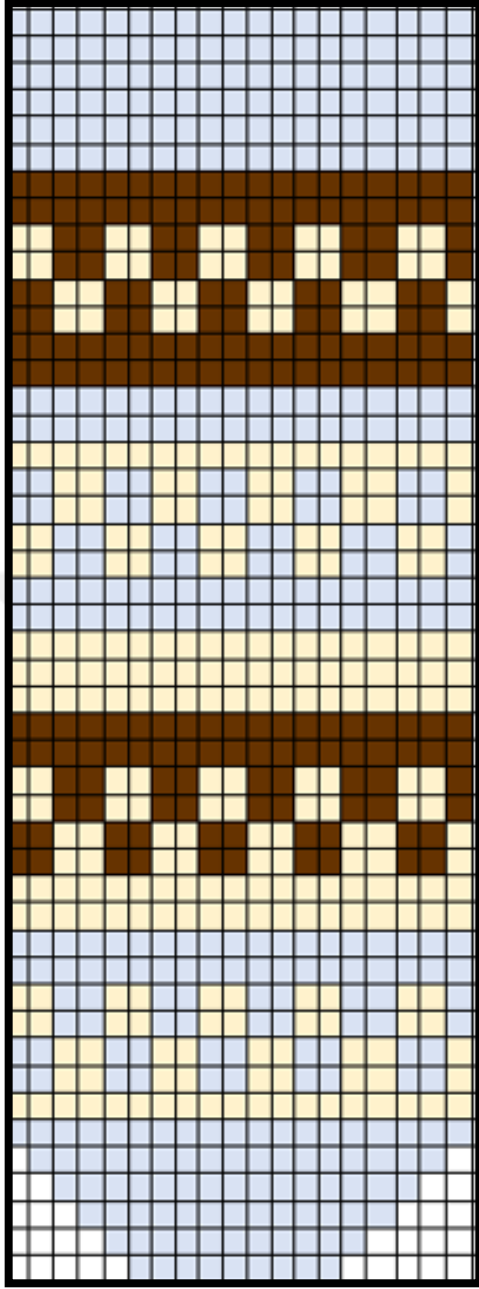
Kompozisyon

: Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun kısmı gri renkle örülmüştür. Desen motifin bir vev bir düz olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiştir. Birbirine paralel ve dikey olarak kahverengi ve gri renklerde krem renk üzerine yerleştirilmiştir. Topuk bölümü gri renkle örülmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motif yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.39. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 26

BİLGİ FORMU: 25

Resim 4.25. Beş şişle örülmüş çorap 25

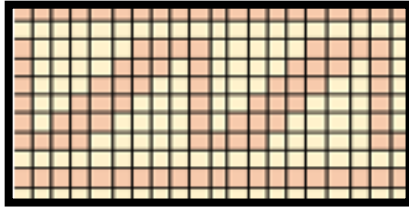
İnceleme Tarihi	: 02.10.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 50cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.

Kullanılan Renkler : Mavi, yeşil, bordo, pembe, turuncu, siyah ve krem renk(doğal yün).

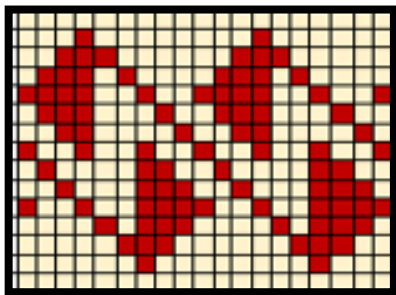
Kullanılan Motifler : Balık motifi, Çakmak taşı motifi

Kompozisyon : Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü mavi renkle örülmüştür. Ayak bölümünde kullanılan çakmak taşı motifi krem renk üzerine bordo renkle örülmüştür. Topuk bölümü mavi renkle örülmüştür. Konç bölümünde dört ayrı desen kullanılmıştır. İlk desen, motifin yan yana yatay olarak yerleştirilmesiyle elde edilmiştir. Krem renk üzerine bordo renkle örülmüştür. Diğer desen, geometrik bir motifin yan yana bir düz bir ters yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Krem renk zemin üzerine bordo renkle örülmüştür. Üçüncü desen, geometrik bir motifin yan yana bir düz bir ters yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Krem renk zemin üzerine siyah renkle örülmüştür. Son desen ise, balık motifidir. Krem renk üzerine pembe renkle örülmüştür. Topuk bölümü mavi renkle örülmüştür. Çorabın önünde ve arkasında aynı desen kullanılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur. Motif yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.40. Balık motifi çizimi

Şekil 4.41. Çakmak taşı motifi çizimi

Şekil 4.42. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 27

BİLGİ FORMU: 26

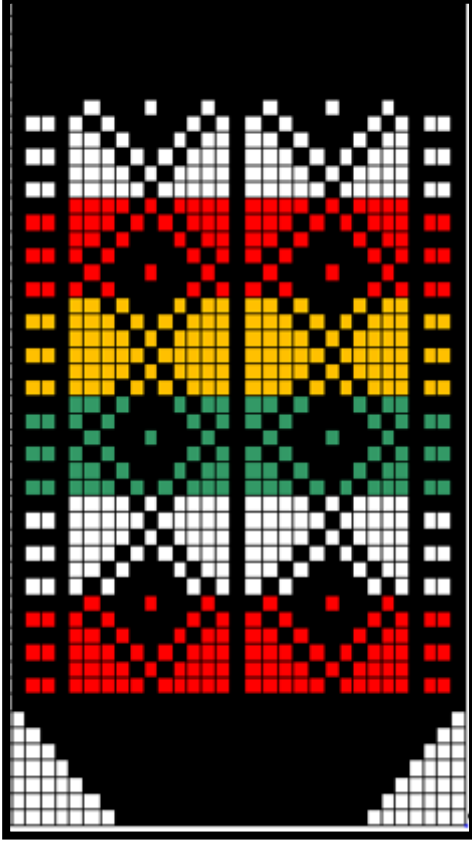
Resim 4.26. Beş şişle örülmüş çorap 26

İnceleme Tarihi	: 11.10.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 11cm
Ürünün Boyu	: 25cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah, turuncu, beyaz, sarı ve yeşil.
Kullanılan Motifler	: Baklava motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örülmüştür. Baklava motifi boyuna yerleştirilmiştir. Zemin renkleri olarak, kırmızı, beyaz, yeşil, sarı renkler üzerine siyah renkle örülmüştür.

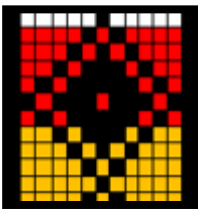
Topuk bölümü siyah renkle örülmüştür. Motifler boyuna kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.

Korunma Durumu

: Topuk bölümü yıpranmıştır.

Şekil 4.43. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 28

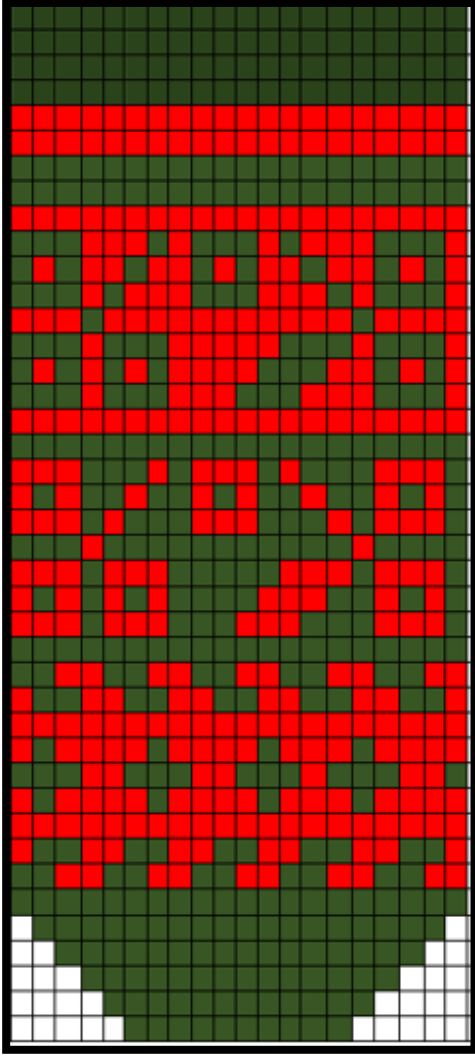
Şekil 4.44. Baklava motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 27

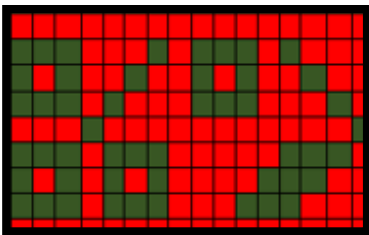

Resim 4.27. Beş şişle örülmüş çorap 27

İnceleme Tarihi	: 29.10.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 30cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon iplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Turuncu ve yeşil.
Kullanılan Motifler	: Gül Dalı Motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü yeşil renkle örülmüştür. Çiçek ve yapraktan oluşan Gül Dalı Motifi kullanılmıştır. Ayak bölümünde desen yeşil zemin üzerine turuncu renk kullanılarak ve turuncu zemin üzerine yeşil renk kullanılarak yerleştirilmiştir. Konç ve topuk bölümlerinde de aynı renkler kullanılarak desen uygulanmıştır. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.
Korunma Durumu	: Taban ve topuk bölümü yıpranmıştır.

Şekil 4.45. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 29

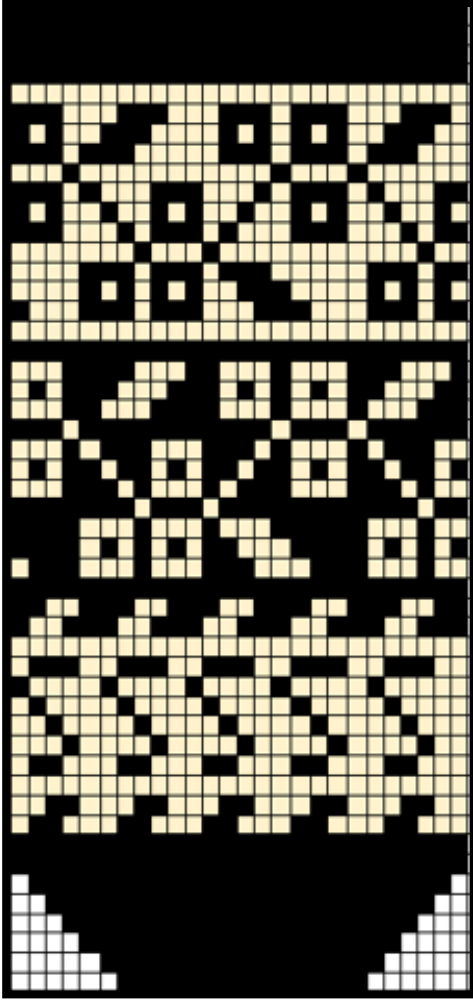
Şekil 4.46. Gül dalı motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 28

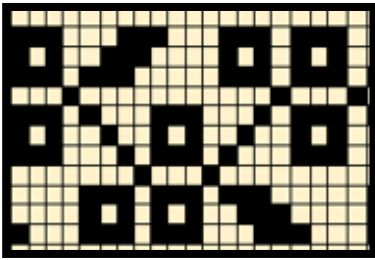

Resim 4.28. Beş şişle örülmüş çorap 28

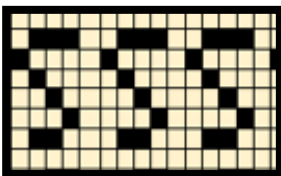
İnceleme Tarihi	: 29.10.2018
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 54cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
Kullanılan Renkler	: Siyah ve krem renk(doğal yün).
Kullanılan Motifler	: Gül Dalı motifi, Yılan motifi
Kompozisyon	: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun bölümü siyah renkle örülmüştür Önce Yılan motifi, daha sonra Gül Dalı motifi siyah zemin üzerine krem renk kullanılarak yerleştirilmiştir. Motifler yatay kompozisyon şeklinde yerleştirilmiştir.
Korunma Durumu	:Taban bölümü yıpranmıştır.

Şekil 4.47. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 30

Şekil 4.48. Gül dalı motifi çizimi

Şekil 4.49. Yılan motifi çizimi

BİLGİ FORMU: 29

Resim 4.29. Beş şişle örülmüş çorap 29

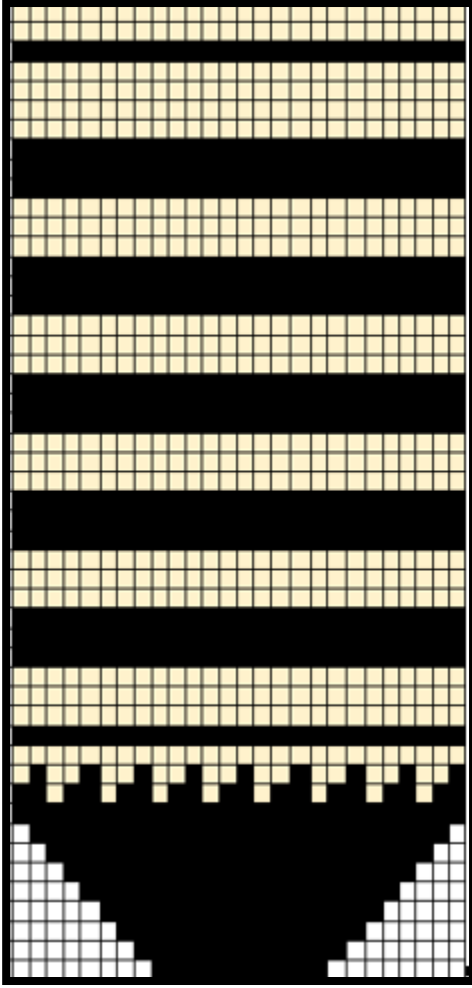
İnceleme Tarihi	: 03.01.2019
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Kadın çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 48cm
Kullanılan Araçlar	: Beş Şiş(2 Numara),Makas.
Kullanılan Gereçler	: Orlon İplik
Kullanılan Teknikler	: Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma, ajur örgü.
Kullanılan Renkler	: Sarı ve siyah.
Kullanılan Motifler	:

Kompozisyon

: Örgüye burun kısmından başlanmıştır. Burun kısmı siyah renkle örölmüş, daha sonra sarı renkle yatay şeritler oluşturulmuştur. Topuk bölümü siyah renk yapılmıştır. Sarı ve siyah renkle örölen bölümlerin ortasına eşit aralıklarla ajur yapılmıştır. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örölenek lastik oluşturulmuştur.

Korunma Durumu

: Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.50. Beş şişle örölmüş çorap çizimi 31

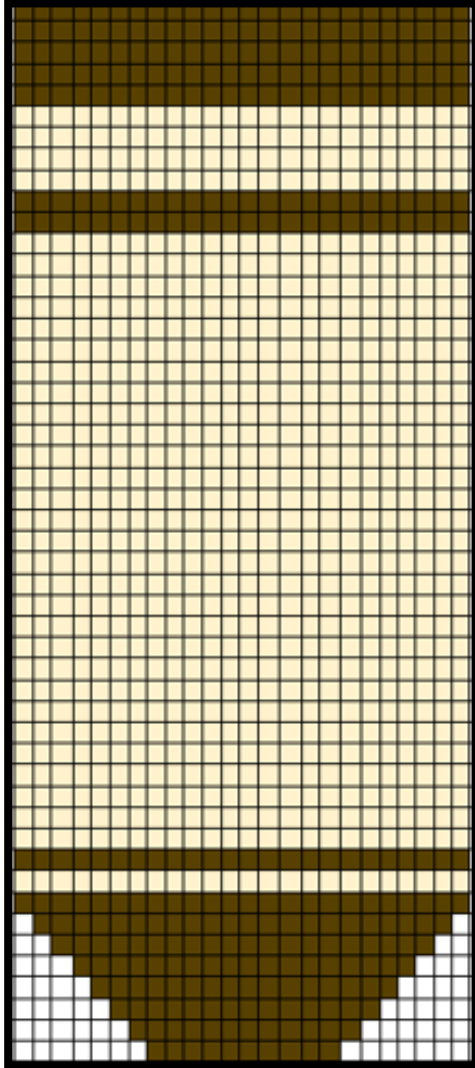
BİLGİ FORMU: 30

Resim 4.30. Beş şişle örülmüş çorap 30

İnceleme Tarihi	: 17.01.2019
Bulunduğu Yer	: Kırşehir İli Kaman İlçe' si
Ürünün Türü	: Erkek çorabı
Ürünün Eni	: 10cm
Ürünün Boyu	: 48cm
Kullanılan Araçlar	: Beş şiş(2 numara),makas.
Kullanılan Gereçler	: Yün ve orlon iplik.

- Kullanılan Teknikler** : Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma.
- Kullanılan Renkler** : Kahverengi ve krem renk(doğal yün).
- Kullanılan Motifler** :
- Kompozisyon** : Örgüye burun kısmından başlanmıştır Burun bölümü kahverengi iplikle örülmüştür. Ayak ve konç bölümü krem renkle, topuk bölümü ve başlık bölümünün bir kısmı ise, kahverengi iplikle örülmüştür. Burun, topuk ve başlık bölümlerine yatay şeritler yerleştirilmiştir. Başlık bölümünde ilmekler bir ters bir yüz örülerek lastik oluşturulmuştur.
- Korunma Durumu** : Sandık içinde muhafaza edilmektedir. İyi durumdadır.

Şekil 4.51. Beş şişle örülmüş çorap çizimi 32

4.2. Beş Şişle Örülen Çorapların Analiz Tabloları

Bu bölümde bilgi formlarından elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları doğrultusunda çizelge halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

4.2.1. Beş şişle örülen çorapların ebatları

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların ebatları çizelge 4.4'de yer almaktadır.

Çizelge 4.1. Beş şişle örülen çorapların ebatlarının dağılımı

Çorapların ebatları	n	%
12cm.x 30cm.-12cm.x 45cm.	3	10
11cm.x 25cm.-12cm.x 30cm.	7	23.3
10cm.x 32cm.-11cm.x 25cm.	18	60
9cm.x 20cm.-10cm.x 32cm.	2	6.6
TOPLAM	30	100

Çizelge 4.4 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplardan; 3 tanesi 12cm.x 30cm.-12cm.x 45cm. Ölçü aralığında, 7 tanesi 11cm.x 25cm.-12cm.x 30cm. Ölçü aralığında, 18 tanesi 10cm.x 32cm.-11cm.x 25cm. Ölçü aralığında, 2 tanesi de 9cm.x 20cm.-10cm.x 32cm. Ölçü aralığında örülmüştür.

4.2.2. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan teknikler

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplarda kullanılan tekniklerin verileri çizelge 4.3'de yer almaktadır.

Çizelge 4.2. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan tekniklerin dağılımı

Çoraplarda kullanılan teknikler	n	%
Yüz örgü	30	100
İlmeğe arttırma	30	100
İlmeğe eksiltme	30	100
İlmeğe kapatma	30	100
Ters örgü	29	96.6
Ajur örgü	1	3.3

Birden fazla şık işaretlendiği için toplam alınmamıştır.

Çizelge 4.3 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların, % 100'ünde; Yüz örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma teknikleri, % 96.6'sında ters örgü ve % 3.3'ünde ajur örgü teknikleri kullanılmıştır.

Beş şişle örülen çoraplardaki teknikler incelendiğinde, ajur örgü tekniğinin en az kullanılan teknik olduğu düşünülebilir.

4.2.3. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan renkler

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplarda kullanılan renklerin verileri, çizelge 4,1'de yer almaktadır.

Çizelge 4.3. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan renklerin dağılımı

	Kullanılan renkler	n	%
	Krem renk(doğal yün)	21	70
	Siyah	20	66.6
	Yeşil	10	33.3
	Mavi	7	23.3
	Kırmızı	7	23.3
	Pembe	7	23.3
	Sarı	7	23.3
	Turuncu	5	16.6
	Gri	5	16.6
	Kahverengi	3	10
	Mor	3	10
	Bordo	2	6.6
	Turkuaz	2	6.6
	Beyaz	1	3.3

Birden fazla şık işaretlendiği için toplam alınmamıştır.

Çizelge 4.1 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların, % 70'inde krem renk(doğal yün), % 66.6'sında siyah ,% 33.33'ünde yeşil ,% 23.3'ünde mavi, % 23.3'ünde kırmızı, % 23.3'ünde pembe, % 23.3'ünde sarı, % 16.6'sında gri,% 10'unda kahverengi, ,% 10'unda mor, % 6.6'sında bordo, % 6.6'sında turkuaz,% 3.3'ünde beyaz renk kullanılmıştır.

Araştırma kapsamındaki ürünler incelendiğinde çoraplarda zemin rengi olarak krem rengin(doğal yün). tercih edildiği düşünülebilir.

4.2.4. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motifler

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motiflerin verileri, çizelge 4.2'de yer almaktadır.

Çizelge 4.4. Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motiflerin dağılımı

Kullanılan motifler	n	%
Baklava Motifi	3	10
Balık Motifi	3	10
Yılan Motifi	3	10
Deli Yılan Motifi	2	6.6
Gül Dalı Motifi	2	6.6
Artı Motifi	1	3.3
Çakmaktaşı Motifi	1	3.3
Tarak Motifi	1	3.3
Çiçek Motifi	1	3.3
Çengel Motifi	1	3.3

Birden fazla şık işaretlendiği için toplam alınmamıştır.

Çizelge 4.2 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların; % 10'unda Baklava Motifi, % 10'unda Balık Motifi, % 10'unda Yılan Motifi, % 6.6'sında Deli Yılan Motifi, % 6.6'sında Gül Dalı Motifi, % 3.3'ünde Artı Motifi, % 3.3'ünde Çakmaktaşı Motifi, % 3.3'ünde Tarak Motifi, % 3.3'ünde Çiçek Motifi ve % 3.3'ünde Çengel Motifi yer almaktadır.

Yörede beş şişle örülen çoraplardaki motifler incelendiğinde en çok Baklava, Balık ve Yılan motifinin sevildiği düşünülebilir.

4.2.5. Beş şişle örülen çorapların kompozisyonları

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların kompozisyonları çizelge 4.5'de yer almaktadır.

Çizelge 4.5. Beş şişle örülen çorapların kompozisyonlarının dağılımı

Çoraplarda kullanılan kompozisyonlar	n	%
Yatay Kompozisyon	24	80
Yardımcı Desenli Kompozisyon	6	20
Boyuna Kompozisyon	4	13.3
Verev Çizgili Kompozisyon	2	6.6
Küçük Motiflerle Düzlemler Oluşturulan Kompozisyon	1	3.3

Birden fazla şık işaretlendiği için toplam alınmamıştır.

Çizelge 4.5 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların; % 80'inde Yatay Kompozisyon, % 20'sinde Yardımcı Desenli Kompozisyon, % 13.3'ünde Boyuna Kompozisyon, % 6.6'sında Verev Çizgili Kompozisyon ve % 3.3'ünde Küçük Motiflerle Düzlemler Oluşturulan Kompozisyonlar kullanılmıştır.

Yörede yatay kompozisyonun tercih edildiği düşünülebilir.

4.2.6. Beş şişle örülen çorapların korunma durumları

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların korunma durumları çizelge 4.6'de yer almaktadır.

Çizelge 4.6. Beş şişle örülen çorapların korunma durumları

Kullanım durumu	n	%
Yıpranmış	5	16.6
İyi Durumda	25	83.3
TOPLAM	30	100

Çizelge 4.6 incelendiğinde, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların 5 tanesi kullanılmakta, taban bölümleri yıpranmıştır, 25 tanesi iyi durumdadır, kullanılmamakta ve sandık içinde iyi muhafaza edilmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde inceleme ve araştırmalar doğrultusunda elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Sonuç

Yapılan araştırmada araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bilgi formları incelenerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplarda; krem renk(doğal yün), siyah renk, yeşil renk, mavi renk, kırmızı renk, pembe renk, sarı renk, turuncu renk, gri renk, kahverengi, mor renk, bordo renk, turkuaz renk ve beyaz renk kullanılmıştır.

Elde edilen verilere göre; Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen oraplarda; Baklava motifi, Balık motifi, Yılan motifi, Deli Yılan motifi Gül Dalı motifi, Artı motifi, çakmaktaşı motifi, Tarak motifi, iek motifi ve engel motifi kullanılmıştır.

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen oraplarda; Yüz örgü, ters örgü, ilmek arttırma, ilmek eksiltme, ilmek kapatma ve ajur örgü teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çorapların ebatları; 12cm.x 30cm.-12cm.x 45cm. Ölçü aralığında, 11cm.x 25cm.-12cm.x 30cm. Ölçü aralığında, 10cm.x 32cm.-11cm.x 25cm. Ölçü aralığında, ve 9cm.x 20cm.-10cm.x 32cm. Ölçü aralığında örülmüştür.

Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen oraplarda; Yatay kompozisyon, Yardımcı desenli kompozisyon, Boyuna kompozisyon, Verev izgili kompozisyon ve Küçük Motiflerle Düzlemler Oluşturulan Kompozisyonlar kullanılmıştır.

Elde edilen verilere göre, ürünlerin bir kısmının halen kullanılmakta olduğu, bir kısmının da kullanılmadığı ve sandık içinde muhafaza edildiği tespit edilmiştir.

Öneriler

Türk el sanatları toplumların yaşama biçimini yansıtmaktadır. El sanatları Türk kültürüne tanıklık ettiği ve nesilden nesile bu kültürün aktarıcısı olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Geçmişten günümüze ışık tutan el sanatları teknolojik gelişmelerle yok olmaya yüz tutmuştur, bu durumu önlemek için el sanatları sergilenmeli ve konu ile ilgili gereken tanıtımlar yapılmalıdır.

Geleneksel örgü çorapların motifleri, çanta, bebek, kazak, atkı, çanta gibi örgüler üzerine uygulanarak turistik eşyalar yapıp, Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde her yıl düzenlenen Ceviz Festivali'nde tanıtılmalı ve satılmalıdır.

Diğer illerde bulunan beş şişle örülen çoraplar incelenmeli ve belgelendirilmelidir.

Beş şişle örülen çoraplarda kullanılan motifler giyim ve nakış sektöründe kullanılmalıdır.

Motifler örgü bebek ve yetişkin kıyafetleri üzerinde kullanılarak yaşatılmalıdır.

Uluslararası sempozyum ve sergilerde örgü çoraplar ve motifleri tanıtılmalıdır.

Ülkemizde turistik bölgelerde gerek normal çorap boyutunda gerekse minyatür şeklinde anahtarlık ya da magnet olarak örülerek tanıtımı ve satışı yapılmalıdır.

Kırşehir İli Kaman İlçe 'si çorap motifleri çorap sektöründe kullanılmalıdır.

Kırşehir İli Kaman İlçesi el örgüsü çorapları Kaman belediyesi ve halk eğitim işbirliği ile bir proje geliştirilmeli çoraplardaki desenler güncel ürünler üzerine uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akbil, F. P. (1970). *Türk El Sanatlarından Örnekler*. İstanbul: Akademi Yayınları, 36.
- Akpınarlı, F. (1995). *El Örgüsü Çorapların Teknik Desen Renk ve Kullanım Özellikleri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akpınarlı, F. (1997). *Geleneksel El Örgüsü Çoraplardan Çağdaş Yaklaşımlar*. Türkiye’de El Sanatları Geleceği ve Çağdaş Sanatlar içindeki Yeri ve Sempozyum Bildirileri, Ankara.
- Akpınarlı, H. F. ve Ortaç, H. S. (2009). *Sivas El Örgüsü Çorapların Motif ve Kompozisyon Özellikleri*. Cumhuriyet Döneminde Sivas Sempozyumu Bildirileri, 639-655.
- Atay, A. (1987). *Örücülük*. İstanbul: Millî Eğitim Basım Evi, 31-34.
- Bağcı, V. (2018). “Örme Tasarımında El Örgüsü Çorap Motiflerinin Uygulanması”. *İdil Dergisi*, 7, 49. 1129 www.idildergisi.com DOI: 10.7816/idil-07-49-10
- Balkanal, Z.(2016). “Ankara İli Polatlı Yöresi El Örgüsü Çoraplar”. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 17, 149-166.
- Barışta, H. Ö. (2005). *Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatları*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 868, 869.
- Barışta, H.Ö. (1988). *Türk El Sanatları*. Sanat Eserleri Dizisi Ankara Kültür Turizm Bakanlığı Yayınları, 975, 11.
- Çiçek, S. (2015).*Tekirdağ İli Çorlu İlçesi El Örgüsü Patik ve Çorap Örücülüğü*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, Z. Söylemezoğlu, F. Arcak, S. Yanar, A.(2015). *Kazan İlçesinde Yöresel Ürünlerin Kırsal Turizm Açısından Önemi*. III. Uluslararası Halk Kültürü Sempozyumu Kazan Bildirileri, 50-53.
- Eşberk, T. (1939). *Türkiye’de Köylü El Sanatlarının Mahiyeti ve Ehemmiyeti*. Ankara: Ankara Ziraat Enstitüsü. 41, 42.
- Güzel, E. ve Oskay, N. (2017). “Tunceli Yöresine Ait Örme ve Tığ İşi Örnekleri”. *Folklor Edebiyat*, 23, 90. DOI: 10.22559/folkloredebiyat.2017.31 folklor/edebiyat
- Kılıçarslan, H. Ölmez, F. N. ve Etikan, S. (2020). “Kırşehir Yöresi El Örgüsü Çorapları: Günümüz Örnekleri1”. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 1.
- Kırşehir İli Turizm Müdürlüğü. (1993). Kırşehir İli Turizm Envanteri, 59-63.

- Köklü, V. (1997). *Çankırı İli Kızılırmak İlçesine Ait Birkaç Köyde Bulunabilen El Örgüsü Çorap Örnekleri ve Yeni Tasarımlar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçükaytan, Ş. (1992) *Konya Müzelerinde Ve Evlerinde Bulunan El Örgüsü Çoraplar ve Eldivenler*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Mangut, M. ve Karahan, N. (2016). *Doğal Lifler*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 131,132
- Onuk, T., Akpınarlı,F.,Ortaç, H. S. ve Alp, K. Ö. (1998). *Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, Örücülük, İşlemecilik)*. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınevi, 13.
- Özbel, K. (1945). *El Sanatları I Anadolu Çorapları*. İstanbul: C.H.P Halkevleri Bürosu Kılavuz Kitapları.
- Özbel, K. (1980). *El Sanatları I Anadolu Çorapları*. Kılavuz Kitaplar, IX, C.H.P. Halkevleri Bürosu, s. 8
- Özdemir, M. ve Ozan, F. O. (2011). “Günümüzde Gaziantep İlinde Bakırcılık”. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1249 -1270.
- Öztürk, İ. (2003). *Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 7.
- Sağ, M. (2012). “Bir Sembol Olarak Kilim”. *Atatürk Kültür Merkezi Halı Düz Dokuma Kumaş Giyim Kuşam ve İşleme Sanatları Dergisi*, 8, 116.
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı. (1991). *Bitkilerden Elde Edilen Boyalarla Yün Liflerinin Boyanması*. Ankara: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 111.
- Seçilmiş, G. ve Atılğan, M. (2014). *Anadolu Kültürünün Nazar Boncuğu*. Kırşehir: Epamat Basım Yayın, No 13
- Süğertin, Ş. (1987). *Ayaş İlçesinde Çorap Örücülüğü*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2010). *Şifre Danteline Hazırlık*. Ankara: El Sanatları Teknolojisi, 11.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2011). *Şiş Örücülüğü Temel Teknikleri*. Ankara: El Sanatları Teknolojisi, 13.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2011). *Şiş Örücülüğüne Hazırlık*. Ankara: El Sanatları Teknolojisi, 32-35.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2012). *Şiş Örücülüğünde Ajurlu Modeller*. Ankara: El Sanatları Teknolojisi, 6.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Şiş Örucülüğünde Çorap Örne*. Ankara: El Sanatları Teknolojisi, s. 6

Tepecik, A. (1990). “El Yazması Eserlerimizde Süsleme Sanatları”. *Kooperatifçilik Dergisi*, 90.

Turani, A. (2011).*Sanat Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 34, 100.

Veziroğlu, M. (2018). *El Örgüsü Çoraplar Konusunda Yapılan Araştırmaların Bir Arada Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta.

Yazar, L. (2011). *Bursa İli Dağ Yöresinde Sorgun, Kocakovacık, Gedikören, Çeki Köyleri Çorap Örucülüğü ve Bunların Günümüz Tasarımlarına Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnternet 1: <https://sozluk.gov.tr/tdk.gov.tr> adresinden 01.10.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet 2: http://www.hekimhan.com/resim/tarihi/jpg_31.htm 01.10.2020 adresinden 01.10.2020 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK-1. Beş şişle örülen bebek tasarımı

Amaç; Kırşehir İli Kaman İlçe' sinde beş şişle örülen çoraplardan yola çıkılarak özgün bir tasarım oluşturulmuştur. Tasarımda koton iplik ve sentetik iplik, beş şiş(2 numara), makas, tığ(7 numara), iğne, elyaf ve makas kullanılmıştır.

Beş Şişle Örülen Bebek Tasarımı

İşlem basamakları:

1.Tığ ile halka içine 12 ilmek atınız.

Resim 1.1. Beş şişle örülen bebek

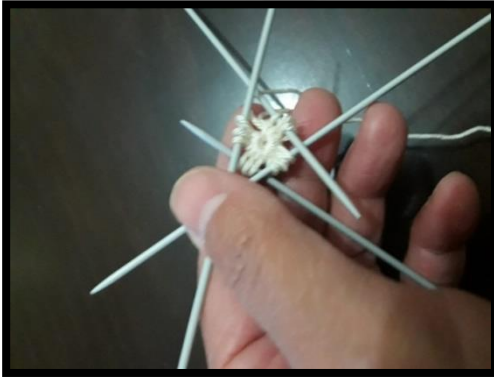
Resim 1.2. Beş şişle örülen bebek

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.3. Beş şişle örülen bebek

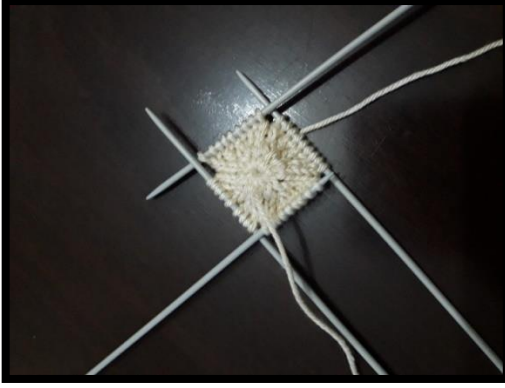
2.İlmekleri tığdan çıkarıp 4 şişe üzer ilmek olmak üzere paylaşınız.

Resim 1.4. Beş şişle örülen bebek

3.Boşta kalan beşinci şişle, ilk sırayı iki ilmeği düz örüp bir arttırma yaparak tamamlayınız. Diğer sırayı 3 ilmeği düz örüp bir arttırma yaparak tamamlayınız. Diğer sıralarda $4+1,5+1,6+1,7+1,8+1,9+1,10+1$ şeklinde örünüz(iplik ve şiş kalınlığına ya da tercihinize göre bu sayıları arttırıp eksiltebilirsiniz)

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.5. Beş şişle örülen bebek

Resim 1.6. Beş şişle örülen bebek

4.Yirmi beş sıra düz olarak arttırma ya da eksiltme yapmadan örmeye devam ediniz.

Resim 1.7. Beş şişle örülen bebek

5.Eksiltme için ilk sırada on ilmek örüp bir eksiltme yapınız. Diğer sıralarda sırayla;9-1,8-1,7-1,6-1,5-1 şeklinde eksiltiniz. Boyun kısmında eksiltme ya da arttırma yapmadan düz olarak on sıra örünüz.

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

6.Kazak ipini takıp ilk sırayı düz örünüz.

7.Diğer sırayı, iki ilmek örüp bir arttırma şeklinde tamamlayınız.

8.Üç ilmek örüp bir arttırma yaparak diğer sıraları 4+1,5+1,6+1 şeklinde örünüz.

Resim 1.8. Beş şişle örülen bebek

Resim 1.9. Beş şişle örülen bebek

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.10. Beş şişle örülen bebek

9. Arttırma işlemi bitince diğer sıraları düz olarak tek tek (sıra sayısını arttırarak istediğiniz boyda örebilirsiniz ve motifler de yerleştirebilirsiniz) 38 sıra örünüz.

10. Pantolon bölümü için farklı renkte ipliğe geçiniz. 3-5 sırada birer eksiltme yaparak 38 sıra örünüz.

11. Kafa bölümünün içini elyafla doldurunuz.

Resim 1.11. Beş şişle örülen bebek

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.12. Beş şişle örülen bebek

12.En alt bölümde ayakkabı rengine geçip yine düz olarak 14 sıra örünüz ve ilmeklerin tamamını kesiniz. İçini elyafla doldurunuz.

13.Ayak bölümünde kullandığınız iplikle iğne yardımı ile alt kısmı dikişiniz.

Resim 1.13. Beş şişle örülen bebek

14.Bacak ve kolları belirlemek için kullanılacak bölüm rengine uygun iplik kullanarak iğne ile dikişiniz.

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.14. Beş şişle örülen bebek

15.Şapka için beş şiş üzerine 112 ilmek(ilmek sayısı fazla olduğunda, kolay örebilmek için diğer bir beş şişe ihtiyacınız olacaktır) atınız. Bütün sıraları bir düz bir ters şeklinde, tercih edilen renklerle 55 sıra örünüz.

Resim 1.15. Beş şişle örülen şapka

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

Resim 1.16. Beş şişle örülen şapka

16. Örme işlemi bitince ilmekleri kesiniz. İğne iplik yardımı ile şapkanın tepe kısmına teyel yapınız ve ipliği çekerek büzünüz. Ponpon yaparak iğne ile dikiş.

Ponpon İle Süsleme Daire şeklinde iki adet karton kesilir (Yapılmak istenen ponponun büyüklüğüne göre dairenin çapı belirlenir.). Ortası yuvarlak olarak kesilir ve çıkartılır (Orta yuvarlak dairenin büyüklüğü ve ipin kalınlığı ile orantılı olur.). Kartonlar üst üste konur. Kartonların ortası doluncaya kadar yünle sarılır. Sarılan yünlerin dış kenarları kesilir ve iki karton arasından yün geçirilip sıkıca bağlanır. Kartonlar kesilerek yünlerin arasından çıkartılır.

Resim 1.17. Beş şişle örülen bebek

EK-1. (devam) Beş şişle örülen bebek tasarımı

17.İki şiş üzerine 10 ilmek atınız ve bir ters bir düz öreerek istediğiniz uzunlukta bir atkı örünüz.

18.İğne ve iplikle yüzüne göz, burun ve ağız işleyiniz.

Resim 1.18. Beş şişle örülen bebek

EK-2. Bilgi formu örneği

Resim no:

İnceleme Tarihi:

Bulunduğu Yer:

Ürünün Türü:

Ürünün Eni:

Ürünün Boyu:

Kullanılan Araçlar:

Kullanılan Gereçler:

Kullanılan Teknikler:

Kullanılan Renkler:

Kullanılan Motifler:

Kompozisyon:

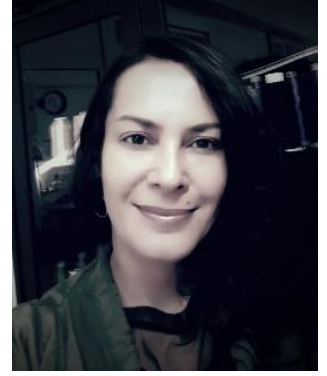
Korunma Durumu:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Piri Zeliha
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 1975 Kırşehir
Medeni hali : Evli
Telefon : 0505 348 79 63
e-mail : zelihapiri@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksel lisans	Gazi Üniversitesi El Sanatları	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi	2017
Lise	Kaman Kız Meslek Lisesi	1993

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2018	Ankara Bindallı Konağı	Desinatör
2019,2020	Keçiören Halk Eğitim Merkezi	Öğretmen

Yabancı Dil: İngilizce

Sergiler ve Yayınlar

Muğla Valiliği, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Menteşe Kaymakamlığı, Muğla Olgunlaşma Enstitüsü'nde "Sanat ve Kadın" Temalı Uluslararası Jürili Karma Sergi 21-25 Aralık 2019.

"Kahramanmaraş Dokumalarında Yer Alan Motiflerin Oyuncak Bebekler Üzerine Uygulanması" I. Uluslararası Kahramanmaraş Tarih Kültür Sanat Sempozyumu ve Sergisi Bildirileri 18-20 Şubat 2020.

Uluslararası Kahramanmaraş Tarih, Kültür, Sanat Sempozyumu ve Sergisi 18-20 Şubat 2020

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

